

ВСТУП ДО КНИГИ ЕКЛЕЗІЯСТОВОЇ

“Еклезіяст” в перекладі з єврейської мови означає *“проповідник”* чи *“той, хто виступає перед зібранням”*. Автором цієї книги вважають царя Соломона, якому Бог дав велику мудрість, честь та багатство. Навіть цариця Савська приходила, щоб послухати його мудрості. Цар Соломон звів величний храм, у нього було близько тисячі дружин. Він мав усе, чого можна бажати. Але він усвідомив, що без Бога матеріальні цінності та успіх не мають значення. Велика мудрість, знання, кохання — ніщо не може втамувати внутрішню спрагу людини.

Ключовим моментом та одночасно висновком книги є вірш 12:13: *“Підсумок усього почутого: Бога бійся, й чини Його заповіді, бо належить це кожній людині!”* Якщо під час вивчення цієї книги ми пам’ятатимемо цей вірш, то через кожен розділ почуємо невисловлену проповідь: світське життя без духовної його складової та без надії на небеса не має змісту. Світ не може задовольнити людину. Лише Бог щедро напоює наші душі, коли ми шукаємо Його та покладаємось на Нього.

НАЙМАРНІША МАРНОТА

Еклезіяст 1:1–18

(1,2): Книга Проповідника, сина Давидового, царя в Єрусалимі. Наймарніша марнота, сказав Проповідник, наймарніша марнота, — марнота усе!

1. Марнота (1–11)

Коли дивитись на світ з людської точки зору, то можна побачити, що хоча все своє життя людина тяжко працює, вона все одно повертається в землю. Ніщо ніколи не насититься. Всі потоки до моря плывуть, та воно ніколи не наповнюється. Не насититься баченням око. Здається, що ні в чому немає змісту. Як це важко — жити без змісту! Та насправді цей світ має зміст, бо він створений Богом. Бог працює в ньому і в наш час. Бог поклав початок історії людства та приведе її до завершення. Віруючі живуть в Божій історії та з цієї причини мають сенс та мету в своєму житті.

2. Ловлення вітру (12–18)

Деякі люди намагаються заповнити навчанням пустоту в своєму житті. Автор книги Еклезіястової старанно вчився, але зрозумів, що мудрість та знання, здобуті ним, обтяжують. Він прийшов до висновку, що все, що робиться під сонцем, не має змісту. Бог створив нас, щоб ми жили для Нього; тільки в Ньому ми можемо знайти зміст усього.

Молитва: Господи, вчи мене ходити з Тобою та дивитись на світ Твоїми очима.

Одне слово: БЕЗ БОГА ВСЕ МАРНОТА

БОГ ДАЄ МУДРІСТЬ ТА РАДІСТЬ

Еклезіяст 2:1–26

(26): Бо людині, що перед лицем Його добра, дає Він премудрість, і пізнання, і радість; а грішникові Він роботу дає, щоб збирати й громадити, щоб пізніше віддати тому, хто добрий перед Божим лицем. Марнота і це все та ловлення вітру!...

1. Шукав я радості (1–3)

Соломон прагнув знайти кращий спосіб прожити своє коротке життя. Він був могутнім, багатим правителем і випробував усе, що може принести радість. Він шукав сенс життя потураючи бажанням свого тіла. Він ні в чому собі не відмовляв. Він мав усе, чого бажав та робив усе, що хотів (10а). Але він не знайшов в такому способі життя ні змісту, ні радості.

2. “Поробив я великі діла” (4–11)

Соломон побудував храм, дім, понасаджував сади та зробив для них зрошувальні системи. Він накопичив велике майно. Але в кінці–кінців він повинен був залишити все це тому, хто мав бути після нього (17–23).

3. Краще бути мудрим (12–26)

Краще бути мудрим, ніж нерозумним, але для мудрих, як і для нерозумних кінець – смерть. Соломон робить висновок, що Бог дає «радість людині, що перед лицем Його добра» (26).

Молитва: Господи, допоможи мені бути добрим перед Твоїм лицем і не тратити даремно життя.

Одне слово: БУДЬ ДОБРИМ ПЕРЕД ЛИЦЕМ БОЖИМ

БОГ ПОКЛАВ ВІЧНІСТЬ У НАШІ СЕРЦЯ

Еклезіяст 3:1–22

(11): Усе Він прегарним зробив свого часу, і вічність поклав їм у серце, хоч не розуміє людина тих діл, що Бог учинив, від початку та аж до кінця...

1. Усе Він прегарним зробив свого часу (1–13)

Бог зробив усе прегарним свого часу. Для всього свій час. Щоб жити за Божим планом та часом, необхідно мати в своєму серці вічність. Тоді навіть у самих звичних речах та діяльності ми побачимо красу. Проте, якщо у наших серцях не буде Бога, то ми станемо схожими на тварин, із нашого життя щезне надія і все здаватиметься беззмистовним.

2. “Все, що Бог робить, воно зостається навіки” (14–22)

Ми постали із пороху, і знову вернемось до пороху. Але на цьому все не закінчиться. Вічний Бог судитиме і добрих і злих. Те, що ми робимо в цьому світі є підготовкою до вічного життя. Якщо все обмежується цим світом, то життя дійсно не має сенсу. Ми повинні благоговіти перед Богом, виконувати Його волю, радіти та покладати свою надію в Його Царстві.

Молитва: Господи, хоча я створений з пороху, але маю вічність у своєму серці. Допоможи мені слідувати за Тобою до кінця свого життя.

Одне слово: ВМІЩАТИ ВІЧНІСТЬ У СЕРЦІ.

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

УТИСКИ, ТРУД, САМОТНІСТЬ

Еклезіяст 4:1–16

(9,10):Краще двом, як одному, бо мають хорошу заплату за труд свій, і якби вони впали, підійме одне свого друга! Та горе одному, як він упаде, й нема другого, щоб підвести його...

1. Утиски та труд (1–8)

Автор, дивлячись на сльози утискуваних, зробив висновок, що мертвим краще, аніж живим, а ще краще взагалі не народжуватися. Дійсно, наскільки гіркі страждання без Ісуса. Але страждання в Ісусі приносять терпеливість та роблять нас схожими на Ісуса (Рим.5:3–5). Якщо людина наполегливо працює та ставить перед собою цілі тільки тому, що заздрить ближньому, то це марнота. Людина була створена для того, щоб жити та працювати для слави Бога. Наскільки беззмістовним є життя та труд без Бога!

2. Самотність (9–16)

Людина створена для життя в суспільстві. Якщо ж вона живе та працює в самоті, то стає егоїстичною. Якщо вона впаде, то нікому буде її підняти. Проблему самотності може вирішити тільки співдружність, заснована на Божій любові (Ів.15:15; 16:32).

Молитва: Господи, допоможи мені жити для Твоєї слави та служити тілу Христа, частиною якого є я сам.

Одне слово: СТРАЖДАЙ З ІСУСОМ

ПОКЛАДАЙСЯ НА БОГА, А НЕ НА ГРОШІ

Еклезіяст 5:1–19

(14,18): як він вийшов нагий із утроби матері своєї, так відходить ізнов, як прийшов, і нічого не винесе він з свого труду, що можна б узяти своєю рукою!...Також кожна людина, що Бог дав їй багатство й маєтки, і владу їй дав споживати із того, та брати свою частку та тішитися своїм трудом, — то це Божий дарунок!

1. Бійся Бога (1–7)

Бог — Всемогутній Творець. Ми повинні приходити в Його присутність, слухати Його слово, виконувати його. Він виконує те, що обіцяє нам, тому і ми повинні виконувати свої обітниці. Але часто егоїзм заважає нам пам'ятати ті обітниці, які ми дали Богу. Ми повинні боятись Бога та виконати свої обітниці. Бо інакше Бог буде гніватися.

2. Дар Божий (8–20)

Хто любить гроші, ніколи не насититься ними. Речі не можуть зробити людину щасливою, не можуть вирішити її життєвих проблем. Ми прийшли в цей світ нагими, нагими й відійдемо. Коли ми докладаємо всіх зусиль, щоб накопичити якомога більше багатства, воно стає тягарем. Та коли Бог дарує нам матеріальні чи духовні блага, це сповнює нас радістю. Тому, перш за все, ми повинні шукати Бога та Його правди (Мт.6:33).

Молитва: Господи, навчи мене перш за все шукати Тебе. Допоможи та з радістю приймати і використовувати для Твоєї слави все, що Ти даєш.

Одне слово: ЛЮБИ НЕ ГРОШІ, А БОГА

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

БЛАГОСЛОВЕННЯ

Римлянам 16:1–27

(25–27): *А Тому, хто може поставити вас міцно згідно з моєю Євангелією й проповіддю Ісуса Христа, за об'явленням таємниці, що від вічних часів була замовчана, а тепер виявлена, і через пророцькі писання, з наказу вічного Бога, на послух вірі по всіх народах провіщена, — єдиному мудрому Богові, через Ісуса Христа, слава навіки! Амінь.*

1. Будьте мудрими і простими

Павло закінчує свій лист вітаннями, словами підтримки, повчання і благословення. Люди, яких він вітає, розділяли з ним роботу благовіщення по всій імперії, але тепер вони були в Римі. Церква в Римі була домашньою церквою. Бог використовував домашні церкви Прискиллу і Акилу в Коринті, в Ефесі, і в даний час в Римі. Епенет був першим новонаверненим в Азії. Якщо одна людина може бути змінена, вся провінція може змінитися. Серед співробітників Павла було багато працьовитих жінок. Сатана завжди зайнятий тим, щоб посіяти сумніви та розбрат між братами. Ми повинні тримати слово Боже в наших серцях, щоб не бути обдуреними. Бог обіцяв знищити сатану під наші ноги. (Бут. 3:15)

2. Вся слава і хвала мудрому Богові

Бог той, хто встановлює нас через Євангелію. Своєю великою мудрістю, Він відкрив нам таємницю, яку тримав у секреті до приходу Ісуса: Бог хоче, щоб усі люди, всіх націй покалися, вірили і підпорядковувалися Євангелії.

Молитва: Господи, наблизь день, коли всі люди покаються, будуть вірити і підкорятися Євангелії.

Одне слово: НЕХАЙ ВСІ НАРОДИ ПОВІРЯТЬ

"БО ХТО ЗНАЄ, ЩО ДОБРЕ ЛЮДИНІ В ЖИТТІ..."

Еклезіяст 6:1–12

(12): *Бо хто знає, що добре людині в житті, за небагатьох днів марного життя її, які пробуває вона, немов тінь? Та й що хто розкаже людині, що буде під сонцем по ній?*

1. "Бог їй багатство дає, і маєтки та славу" (1–7)

Соломон оплакує трагедію, коли людина, маючи багатство, маєток та славу, не може насолоджуватись цим усім. Бог може дати людині все, чого бажає її серце, а також можливість насолоджуватись цим. Без Бога людина все своє життя працює, щоб їсти (7), але ніколи не задовольняється.

2. "Бо хто знає, що добре людині в житті..." (8–12)

Люди думають, що знають, що потрібно для щастя та намагаються досягти цього. Але вони не розуміють головного: їх коротке життя на землі є підготовкою до вічності. Як багаті, так і бідні помруть та стануть на суд Божий. Тільки вічний Бог знає що добре людині в житті. Знати Бога, Котрий дає нам усе, є ціннішим, ніж просто насолоджуватися Його дарами. Коли ми знаємо Його та намагаємось догодити Йому, Він задовольняє наші серця та допомагає підготуватися до вічності.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що Ти врятував мене від безцільного існування. Допоможи мені бути готовим до вічного життя з Тобою.

Одне слово: БОГ ЗНАЄ, ЩО ДОБРЕ

"РОЗВАЖ БОЖИЙ УЧИНОК"

Еклезіяст 7:1–29

*(13а): Розваж Божий учинок...***1. Де повинно бути наше серце (1–12)**

Людські очікування майже завжди розчаровують. Тому мудра людина цінує біль, плач, скарги та докори, які зміцнюють її внутрішньо більше, ніж короточасні веселощі та пусті балачки. Гроші здатні зіпсувати людське серце. Терпіння цінується вище за гордість чи гнів, воно робить людину мудрішою. Мудрість цінніша за гроші, тому що дає життя тому, хто володіє нею (11, 12).

2. "Розваж Божий учинок" (13–29)

У Бога немає випадковостей. До цього часу Він вів нас по життєвому шляху. Тому все, що ми зустрічали — і добре, і зле — має своє значення. Наше майбутнє — в Божих руках. Той, хто шукає Бога, буде врятований від пастки (26). Соломон хотів знайти жінку — матір молитви (28). Бог вчинив людину праведною, але людина відвернулася від Бога. Тільки роздумуючи про діла Божі, ми знайдемо зміст свого життя.

Молитва: Господи, допоможи мені йти Твоїм шляхом і дай мені духовну мудрість.

Одне слово: "РОЗВАЖ БОЖИЙ УЧИНОК"

СПОЧАТКУ ДО ЄРУСАЛИМУ

Римлянам 15:23–33

*(25): А тепер я йду до Єрусалиму послужити святым***1. Я хочу відвідати вас і піти в Іспанію (23–24)**

Іспанія здавалася кінцем землі. Павло хотів проповідувати там Євангеліє у слухняності велінням Ісуса, і він хотів, щоб християни в Римі розділили з ним місіонерське бачення і роботу.

2. Але спочатку я повинен йти до Єрусалиму (25–33)

Павлу було небезпечно йти до Єрусалиму (31). Він був добре відомий як фарисей, що став послідовником Ісуса, і невіруючі євреї ненавиділи його. Він подумав, що варто ризикувати своїм життям, щоб прийняти пропозицію від язичницьких церков християн в Єрусалимі. Ця пропозиція язичників була визнанням їх духовного боргу перед Ізраїлем, і їх духовної ідентичності, як дітей Авраама. Павло просив римлян молитися за нього — за його безпеку і за його візит в Рим, щоб віруючі євреї прийняли пропозицію від язичників, і щоб вони прийняли місіонерське бачення Бога для себе.

Молитва: Господи, дай мені місіонерське бачення і відчуття історії.

Одне слово: БОЖА ІСТОРІЯ І БОЖЕ БАЧЕННЯ

СВЯЩЕННИЦЬКІ ОBOB'ЯЗКИ МІСІОНЕРА

Римлянам 15:14–22

(16): щоб був я слугою Христа Ісуса між поганями, і виконував святу службу Євангелії Божої, щоб приношення поган стало приемне й освячене Духом Святим

1. Це служіння, дар благодаті Божої (14–16)

Тільки з ласки Божої ми є християнами, місіонерами та вчителями Біблії. Божі люди покликані бути царством священників. Що це означає? Священик приводить людей до Бога і Бога до людей. Павло побачив, що проповідь Євангелії — це служіння священика. Закликати людей до *“послуху, який приходить від віри”* — це значить віддати Богу. Бог показує, що Він приймає людей, коли Святий Дух діє і змінює їх життя.

2. Там, де ім'я Христове невідоме (17–22)

Павло хотів, щоб усі люди всюди покаялися, вірили і підпорядковувалися Божому суверенітету. Коли всі люди будуть любити і коритися Богу, тоді встановлений Богом порядок буде відновлено. Тому Павло хотів бути піонером в тих місцях, де Христос не був відомий, і почати там церкви. Він був настільки зайнятий цим, що не мав можливості відвідати Рим, хоча Рим був стратегічним центром язичницького світу.

Молитва: Господь, допоможи мені бачити світ і мою роботу, так як ти бачиш, і коритися Твоєму великому дорученню.

Одне слово: СЛУЖІННЯ СВЯЩЕННИКА

"РОЗСВІТЛЮЄ МУДРІСТЬ ЛЮДИНИ ОБЛИЧЧЯ ЇЇ"

Еклезіяст 8:1–17

(1): Хто, як той мудрий, і значення речі хто знає? Розсвітлює мудрість людини обличчя її, і суворість лиця її змінюється

1. “Значення речі хто знає?”(1–8)

Автор книги досліджував *“чини, що відбуваються під сонцем”*. Він знайшов мудрість у тому, щоб якісно та вчасно робити те, що потрібно зробити, незалежно від настрою. Накази царя необхідно виконувати. Мудра людина знає свої обмеження. Зло, яке вчиняють люди, робить схожими їх на військовополонених.

2. “Тим буде добре, хто Бога боїться” (9–17)

Соломон бачив, як закінчується життя безбожних. Він шукав справедливості під сонцем. Він побачив, що злі не зразу бувають покарані за свої злі вчинки, що вони процвітають, в той час як праведники страждають. Він намагався пізнати все під сонцем, та не зрозумів того, про що дізнався, зробивши висновок, що життя несправедливе. Тому він звернув своє серце до того, щоб пізнати мудрість (16). *“І коли я побачив усякий чин Бога, тоді я пізнав...”*(17). Дійсно *“під сонцем”* нема справедливості, вона є тільки у Бога. Ми не знайдемо змісту в житті до тих пір, поки не будемо дивитись на життя з точки зору вічного Бога. Справжня мудрість приходить тільки від Бога.

Молитва: Господи, навчи мене йти Твоїм шляхом та допоможи мені бачити Твої чини.

Одне слово: БІЙСЯ БОГА ТА ШУКАЙ ЙОГО МУДРОСТІ

ЖИТТЯ "ПІД СОНЦЕМ"

Еклезіяст 9:1–18

(11): *Знову я бачив під сонцем, що біг не у скорих, і бій не в хоробрих, а хліб не в премудрих, і не в розумних багатство, ні ласка у знавців, а від часу ї нагоди залежні вони!*

1. “Краще собаці живому, ніж левові мертвому” (1–10)

Слова “під сонцем” часто повторюються в цій книзі. Вони означають те, що автор розглядає світ з точки зору людини. Якщо розглядати смерть як кінець усього, то тоді це доля всього і всіх. У такому випадку життя “під сонцем” безглузде. Однак, автор знайшов три істини про життя під сонцем: 1) краще бути живим, ніж мертвим — краще собаці живому, ніж левові мертвому; 2) те, що робиш, роби з радістю; 3) те, що робиш, роби з усіх сил

2. “Біг не у скорих, і бій не в хоробрих” (11–18)

І ще одне. Успіх і щастя не обов’язково приходять до здібних. Бог контролює життя кожної людини, так само як і цей світ. Його мудрість краща, аніж сили, навіть якщо цієї мудрості не признають інші. Бог дарує Свою мудрість тим, хто боїться Його і дивиться на світ з Його точки зору.

Молитва: Господь, даруй мені мудрість; допоможи мені працювати з усіх сил.

Одне слово: БІГ НЕ У СКОРИХ

ХРИСТОС НЕ СОБІ ДОГОДЖАВ

Римлянам 15:1–13

(2,3а): *Кожен із нас нехай догоджає ближньому на добро для збудування. Бо й Христос не Собі догоджав*

1. Догоджай ближньому на добро

Ми всі схильні бути егоїстами. Але Христос не був егоїстом. Ті, хто належать Ісусу, не повинні думати тільки про себе. Ми повинні намагатися догодити нашим ближнім на добро. Ми можемо зробити це завдяки терпінню і підбадьоренню, які Бог надіє дає нам через Писання. Бог допомагає нам жити по Біблії, а не за нашими власними почуттями і бажаннями. Коли кожен з нас зробить метою догодити Христу, тоді ми всі будемо єдині у Христі. Ми можемо прославити його разом, маючи одне серце й одні думки.

2. Приймайте один одного (7–13)

Ісус народився євреєм і служив євреям для виконання Божого задуму. Коли Він помер за гріхи всього світу і воскрес, Він виконав обіцянку Бога Аврааму — “через твоє потомство всі народи будуть благословенні”. Ми повинні скористатися цією гарною новиною для всього світу, щоб усі люди могли прославляти Бога через Ісуса. Христос прийняв і простив грішників, тому ми повинні приймати один одного. І так, як всі ми слідуємо за Ісусом, ми повинні прославити Бога одним серцем і одними вустами.

Молитва: Господи, допоможи мені догоджати іншим, замість того, щоб слідувати своїм упередженням. Допоможи мені вітати всіх моїх братів і сестер.

Одне слово: ПРИЙМАТИ ОДИН ОДНОГО

ЗМІЦНЮЙТЕ ОДИН ОДНОГО

Римлянам 14:13–23

(19): Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудування один одного!

1. Не судіть один одного (1–12)

У зростаючій церкві є люди різного походження. Нам не треба судити інших або сперечатися з ними про спірні речі — наприклад, чи правильно чи ні їсти м'ясо або в який день святити служіння, і як проводити хрещення. Ми повинні навчитися любити і приймати один одного, як Бог любить і приймає нас. Кожен з нас повинен прагнути прославляти і дякувати Богу. І кожен з нас повинен дати звіт за себе Богові.

2. Не подавай братові спотикання (13–23)

Замість того, щоб критикувати інших, ми повинні перевірити себе і переконатися, що ніщо в нашому житті не заважає і не перешкоджає вірі іншого. Навіть якщо моя совість чиста про ту чи іншу їжу або пиття, але якщо ці речі ображають мого брата або змушують його спіткнутися, я повинен уникати їх. Це і є сенс любові до інших. Все, до чого ми повинні прагнути, — це допомагати зростати один одному у вірі і любові до Христа.

Молитва: Господи, допоможи мені підтримувати інших, а не штовхати їх вниз тим, що я роблю або кажу.

Одне слово: ХОДІТЬ З ЛЮБОВ'Ю І ПІДТРИМУЙТЕ ІНШИХ

БОГ, ЩО РОБИТЬ УСЕ

Еклезіяст 10:1–11:6

(11:5): Як не відаєш ти, яка то путь вітру, як кості зростають в утробі вагітної, так не відаєш ти чину Бога, що робить усе

1. Ніхто не знає, що станеться (10:1–20)

Як мертві мухи псують і роблять смердючою запашну масть мироварника, так і незначна помилка губить мудрість і честь шанованої людини. Якась дрібниця може перекреслити всі досягнення чесності та працьовитості людини. Навіть доброго правителя можуть скинути, якщо він поставить на високі посади брехливих людей. Не має значення, як старанно ми працюємо або наскільки щирі, — ми можемо все зіпсувати дрібницею. Тому нам потрібна допомога Бога, Його благословення і прощення.

2. “Хліб свій пускай по воді” (11:1–6)

Жити вірою — означає бути готовим віддати. Ми повинні вчитися віддавати задарма, не чекаючи подяки. Будь-яка справа, зроблена заради Господа, не є марною. Але якщо ми будемо розраховувати, наскільки це вигідно чи не вигідно для нас, то так і не почнемо нічого робити. Прагнучи все зрозуміти перед тим, як присвятити себе Богу, нашому Творцеві, ми тільки даремно витрачаємо своє життя. З Божої благодаті народжуються діти, і по Божій благодаті посіяне насіння приносить рясний урожай.

Молитва: Господь, допоможи мені жити по Твоїй благодаті, а не за своїми розрахунками.

Одне слово: БОГ, ЩО РОБИТЬ УСЕ

"І ПАМ'ЯТАЙ ПРО СВОГО ТВОРЦЯ"

Еклезіяст 11:7–12:14

(12:1): *І пам'ятай в днях юнацтва свого про свого Творця, аж поки не прийдуть злі дні, й не наступлять літа, про які говори ти ти будеш: Для мене вони неприємні!*

1. В юності (11:7–12:8)

Деякі молоді люди не поспішають присвятити себе Богові. Вони хочуть ходити *“дорогами серця свого”* і насолоджуватися життям. Але набагато краще для людини в дні юності пам'ятати свого Творця і віддати свої кращі роки Йому. Той, хто марнує свою молодість у старості не знайде задоволення в житті. І прийде час, коли срібний шнурок порветься, і дух вернеться до Бога, що дав був його. Кожен повинен буде з'явитися перед судовим престолом Христовим, і дати звіт про те, що в тілі робив він, чи добре, чи лихе (2Кор.5: 10).

2. Сутність всього (12:9–14)

Соломон був мудрою і освіченою людиною, але він не знайшов сенсу в житті *“під сонцем”* без Бога. Тому, він робить висновок, що сутність усього для людини — це боятися Бога і виконувати Його заповіді. Тільки це приносить сенс у наше життя.

Молитва: Господь, даруй мені справжню мудрість — боятися Тебе і дотримуватися Твоїх заповідей.

Одне слово: ПАМ'ЯТАЙ СВОГО ТВОРЦЯ

"МИ ГОСПОДНІ"

Римлянам 14:1–12

(8): *Бо коли живемо — для Господа живемо, і коли вмираємо — для Господа вмираємо. І чи живемо, чи вмираємо — ми Господні!*

1. Приймайте інших не для суперечок про погляди

Християни відрізняються один від одного тим, що кожен з нас народився в своєму суспільстві, зі своєю своєрідною культурою і звичаями. Незважаючи на це, ми повинні любити і приймати один одного, як Христос полюбив і прийняв нас. Не можна йти на компроміс з євангельською істиною, але є цілий ряд другорядних питань, з приводу яких можливі різні думки. Не можна, наприклад, засуджувати інших або сперечатися з таких питань як: *“Чи можна їсти м'ясо чи ні?”*, *“Який день вважати святим?”* або *“Як проводити церемонію хрещення?”*. Ми повинні жити перед Богом, бо живемо, чи вмираємо, — ми Господні.

2. “Всі ми станемо перед судним престолом Божим” (9–12)

Христос помер, воскрес і ожив, щоб панувати над всім творінням. Тільки Він має право судити (Ів. 5:26,27). Кожен з нас повинен перевірити себе і підготуватися дати звіт про своє життя Богу. Тому немає сенсу порівнювати себе з іншими або судити їх. Ми повинні визнати панування Христа, робити те, що завгодно Йому і готуватися постати на Його суд.

Молитва: Господь, допоможи мені бути суворим до себе і великодушним до інших. Допоможи мені жити перед Тобою.

Одне слово: *“ЖИВЕМО, ЧИ ВМИРАЄМО — МИ ГОСПОДНІ”*

ЗОДЯГНІТЬСЯ ГОСПОДОМ ІСУСОМ ХРИСТОМ

Римлянам 13:8–14

(14): але зодягнітьсся Господом Ісусом Христом, а догодженнтя тїлу не обертайте на пожадливість!

1. Віддавай борг любові (8–10)

Ми — боржники Божої любові, яка так дорого обійшлася Йому. Він хоче, щоб ми віддавали наш борг любові, люблячи ближніх. Виконати цей закон можна тільки любов'ю. Справжня любов зміцнює інших і не робить їм зла. Використання інших для задоволення власних бажань — це не любов. Якщо ми любимо інших, то повинні шукати для них найкращого і визначного.

2. “Відкиньмо вчинки темряви” (11–14)

Цей наказ ми повинні виконати терміново, тому що не знаємо, коли Господь прийде знову. Павло каже, що ніч минула, а день вже наблизився. У цей час ми повинні відкинути справи пїтьми й зодягнутися у зброю світла. Багато хто має темні куточки в своєму серці. Але скоро все відкриється. Щоб відкинути темряву необхідно запросити Ісуса увійти і керувати нашими серцями, думками і справами кожного дня і ночі.

Молитва: Господь, зодягни мене в зброю світла. Відкрий всі темні місця в моєму серці і в моїх думках, і нехай там керує Ісус.

Одне слово: ЗОДЯГНИСЯ В ІСУСА

ЧАС ІСУСА І ЧАС ЙОГО БРАТІВ

Івана 7:1–13

(6): А Ісус промовляє до них: Не настав ще Мій час, але завжди готовий час ваш

1. Невір'я братів Ісуса (1–5)

Юдеї намагалися вбити Ісуса, бо Він вилікував недужого в суботу і проголосив, що Він рівний Богу (розділ 5). Ісус пішов до Галілеї, бо Йому ще не настав час помирати. Він показав свою пастирську любов і всемогутню силу, нагодувавши 5000 людей. Але брати Ісуса хотіли отримати з того зиск. Слова “*Бо не вірували в Нього навіть брати Його!*” означають, що вони ще не були духовними людьми.

2. “Вас ненавидіти світ не може, а Мене він ненавидить” (6–13)

Ісус жив і помер за Божим розкладом. Він не потурав цьому світу, а навпаки, викривав його гріхи, тому світ Його ненавидів. Також Ісус не потурав дружбі Його братів зі світом і не пішов з ними. Люди ще не знали хто Він, але вони ще мали дізнатися про це.

Молитва: Господи, допоможи мені жити за Нвоїм часом та дивитися на людей і події з Твоєї точки зору.

Одне слово: ЖИВІТЬ ЗА БОЖИМ ЧАСОМ

ЯК ВЗНАТИ ПРАВДУ

Івана 7:14–24

(17, 24): Коли хоче хто волю чинити Його, той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажу Я. Не судить за обличчям, але суд справедливий чинить!

1. Вирішіть чинити волю Бога (14–18)

Юдеї в Єрусалимі не могли дійти згоди, чи Ісус добрий чи зводить народ. Ісус сказав їм, як дізнатися правду. По-перше, треба вирішити чинити волю Бога. Це рішення має бути безумовним і виражати посвячення свого життя істині. По-друге, ми маємо показувати славу Бога, а не власну славу. Бог створив людину для Своєї слави.

2. Суд справедливий чинить (19–24)

Юдеї судили Ісуса за обличчям. Він був молодим чоловіком із села; Він правильно вчив, але Сам ніде не вчився; Його ставлення до суботи було нетрадиційним. Хто судить Ісуса за обличчям, не може у Нього повірити, але, якщо ми судимо справедливо, то не можемо не повірити. Ісус показав їм, що юдеї, які Його критикували, лише створювали вигляд, ніби виконують закон, а насправді порушували його. Не могло бути сумніву, що уздоровлення паралітика в суботу догодило Богу.

Молитва: Господи, допоможи мені судити не поверхнево, а справедливо. Дай мені сміливість, щоб жити за істиною.

Одне слово: СУД СПРАВЕДЛИВИЙ ЧИНІТЬ

"ВІДДАЙТЕ НАЛЕЖНЕ УСІМ"

Римлянам 13:1–7

(7): Тож віддайте належне усім: кому податок – податок, кому мито – мито, кому страх – страх, кому честь – честь.

1. Бог встановив владу (1–5)

Павло писав ці рядки для церкви, саме існування якої порушувало закони Риму. Він знав, що понад усе стоїть Божий закон. Але він не виправдовував цим непослух законам держави. Бог встановив владу, щоб тримати під контролем грішну природу людини. Тому ми повинні коритися не тільки через страх покарання, а й тому, що так правильно. Бунтарський дух ніколи не може догодити Богу, бо в його основі лежить грішна природа людини.

2. Шануйте кого належить (6,7)

Деякі помилково вважають, що шанувати керівника, батьків або вчителя суперечить основному принципу рівності, тому вони не шанують нікого. Це смертельна помилка. Якщо ми не шануємо інших, то не шануємо і самих себе. Ми повинні платити податки і віддавати борги. Ісус сказав: *“Віддавайте кесареви – кесареви, а Богові – Боже”* (Мат.22:21).

Молитва: Господь, прости мій бунтарський дух. Даруй мені розум Христов, адже Він шанував навіть маленьких дітей. Допоможи мені коритися владі.

Одне слово: ВІДДАВАЙ БОРГИ І ШАНУЙ ІНШИХ

СИЛЬНИЙ УРЯТУВАТИ ТЕБЕ

Софонія 3:1–20

(17): *Господь, Бог твій, серед тебе, Велет спасе! Він у радості буде втішатись тобою, оновить любов Свою, зо співом втішатися буде тобою!*

1. Праведний Господь серед несправедливого міста (1–7)

Хоча Господь і вершив правосуддя над Єрусалимом день за днем, люди були беззаконними (5). Вони не корилися Йому й не йшли за Його законами, тому що стали гордими й самовдоволеними. Бог покарав грішні народи навколо них у надії, що Його народ покається і прийме Боже картання. Але вони все одно не покалися (7). Тому, в обуренні, Бог вилле на увесь світ лють Свого суду.

2. Бог, що очищає й рятує (8–20)

Ціль Божого виховання й суду над народами – очистити гріх і врятувати залишок людей, які люблять Бога та з чистим серцем і вустами кличуть до Ного. Божий народ – це смиренні й прості люди, що покладаються на Його ім'я (12,13). Бог буде з ними, щоб утішати й захищати. Він сильний урятувати тих, хто уповає на Нього (17).

Молитва: Господь, допоможи мені бути частиною Твого залишку. Зроби чистими мое серце й уста.

Одне слово: ГОСПОДЬ СИЛЬНИЙ УРЯТУВАТИ

ПРАВДИВИЙ ТОЙ, ХТО ПОСЛАВ МЕНЕ

Івана 7:25–36

(28): *І скликнув у храмі Ісус, навчаючи й кажучи: І Мене знаєте ви, і знаєте, звідки Я. А Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене, що Його ви не знаєте.*

1. “Я знаю Його” (25–29)

Ісус був людиною місії. Батько послав Його у світ зі спасительною місією — повернути гинучих до Бога. Його прихід став кульмінацією історії викуплення. Він був обіцяним Спасителем. Але багато хто дивився на Нього як на звичайну людину і не визнавав Його. Тоді Ісус сказав їм прямо: “Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене...Я знаю Його, Я бо від Нього, і послав Мене Він!”. Багато народу, тих, що полюбили правду, повірили в Нього.

2. “туди, де Я є, ви прийти не можете” (30–36)

Через те, що багато народу повірили в Ісуса, фарисеї шукали схопити Його. Але їм це не вдалося, бо ще не настала година смерті Агнця Божого. Вони ж подумали, що Ісус запланував подорож. Але Ісус прямо говорив їм, що ті, хто не вірять у посланого від Бога, не увійдуть до Божого царства.

Молитва: Господи, дякую Тобі, що прийшов звільнити нас від влади гріха і смерті. Я вірю і знаю, що Ти — єдиний шлях до Бога.

Одне слово: ІСУС ПРИЙШОВ, ЩОБ ДАТИ ЖИТТЯ

РІКИ ЖИВОЇ ВОДИ

Івана 7:37–52

(38): Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утроби його.

1. Коли прагне хто з вас (37–39)

Останнього дня свята Ісус стояв і запрошував до Себе усіх спраглих (див.також Ис.55:1). Він обіцяє, що з нас потечуть ріки живої води. Іван пояснює, що це — обіцянка Святого Духа, що вилився на всіх віруючих після того, як смерть і воскресіння Ісуса здолали гріх. Дух дається віруючому не лише для того, щоб благословити його, але і щоб зробити його благословінням для інших.

2. “Чоловік ще ніколи так не промовляв, як Оцей Чоловік” (40–52)

В народі повстала незгода щодо Ісуса. Дехто прийняв Його слово і впізнав у Ньому обіцяного Месію. Інші, ґрунтуючись на недостовірній інформації, відкинули Його — бо вони не знали, що Ісус народився у Віфлеємі. Храмова служба розгнівала фарисеїв своїм свідченням (46,47). Никодим закликав, щоб вони розглянули справу без упередження, але його примусили замовчати.

Молитва: Господи, дай мені ріки води живої, що течуть із мене і благословляють інших.

Одне слово: ІСУС — РІКИ ВОДИ ЖИВОЇ

ШУКАЙТЕ ГОСПОДА

Софонія 2:1–15

(3): Шукайте Господа, всі покірні землі, хто виконує право Його! Шукайте правди, шукайте смирення, може будете сховані ви в день Господнього гніву!

1. Покайтеся, поки не наступив день суду (1–3)

Пророк попереджає про Божий гнів і прийдешній суд, щоб люди покалися. Що таке покаєння? Це значить шукати Господа. Господа можуть знайти тільки ті, хто упокорює себе, щоб користися Божим заповідям. Давайте шукати Господа (3). Це єдиний спосіб уникнути дня Божого гніву.

2. Богів будуть поклонятися всі народи (4–15)

Гнів Бога приготований не тільки для юдейського народу. Бог любить увесь світ. Тому Його гнів виллється на навколишні народи — филистимлян, моавитян, амонітян і Куш (верхній Нил) і на могутню імперію, що вже починає валитися — Ашшур (Ассирію). Бог знищить всіх богів землі, щоб люди всіх народів поклонялися Йому (11). Бог сердечно бажає, щоб увесь світ боявся Його, любив Його й поклонявся тільки Йому.

Молитва: Господь, дай мені смиренне й розкаюване серце, щоб я шукав і знайшов Тебе. Приведи людей всіх народів до покаєння й віри в Ісуса.

Одне слово: НЕХАЙ УВЕСЬ СВІТ ШУКАЄ ГОСПОДА

ДЕНЬ БОЖОГО ГНІВУ

Софонія 1:1–18

(12): *І станеться часу того, і перешукаю Я з лампами Єрусалим, і навіщу Я тих мужів, які задубіли на дріжджах своїх, що говорять у серці своєму: Господь не вчинить добра, і лиха не зробить.*

1. Попередження про прийдешнє спустошення (1–3)

Софонія бачив, що зіпсованість стала глобальною проблемою і, що прийдешнє спустошення буде Божим судом над всією землею.

2. Приготував Господь жертву (4–13)

Божий народ відвернувся від Бога до ідолопоклонства. Люди стали через це самовдоволеними, думаючи, що Бог нічого не зробить. Коли Божий народ стане самовдоволеним і грішним, Бог Сам приготує жертву. Цього разу Божою жертвою стало місто Єрусалим і весь його народ. У віддаленому майбутньому Він приготує інше жертвопринесення – Свого єдиного Сина. Софонія – як людина зі світильником, що шукає в місті самовдоволених, щоб Бог викоринив і покарав їх.

3. Вогонь ревнощів Його (14–18)

У День Господній Божий гнів буде вилитий на всю землю. Увесь світ буде охоплений вогнем Його ревнощів. Золото й срібло не зможуть урятувати нікого в день Божого гніву.

Молитва: Господь, урятуй мене від самовдоволення. Допоможи мені любити Тебе й щодня поклонятися Тобі.

Одне слово: ІДЕ ДЕНЬ ГОСПОДНІЙ

ІДИ СОБІ, АЛЕ БІЛЬШ НЕ ГРІШИ

Івана 7:53–8:11

(11): *А вона відказала: Ніхто, Господи... І сказав їй Ісус: Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!*

1. Ісус навчає в храмі (7:53–8:6)

Усю ніч Ісус молився, а над ранок прийшов в храм, щоб навчати слову Бога спраглих людей. Та Його проповідь зірвали фарисеї. Вони привели взятую в перелюбі жінку та сказали Ісусу, щоб засудив її. Вони хотіли довести, що Ісус не поважає закон Мойсея, за яким того, кого було викрито за перелюб, треба побити камінням. Але насправді вони не цікавились ні жінкою, ані законом, а лише хотіли впіймати Ісуса в пастку.

2. Ісус рятує засуджену жінку (8:7–11)

Спочатку Ісус викрив лицемірство Іудейських лідерів, кинувши їм виклик: *“Хто з вас без гріха, нехай перший на неї той каменем кине!”* Тоді вони стали один по одному виходити. Далі Ісус сказав жінці дві речі: *“не засуджую й Я тебе”* та *“іди собі, але більш не гріши”*. Він пробачив її та звільнив від провини та засудження. Він дав їй напрям — жити по-новому.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що пробачаєш грішників замість того, щоб засудити їх. Допоможи мені покинути свої гріхи та послідувати за Тобою.

Одне слово: ІДИ СОБІ, АЛЕ БІЛЬШ НЕ ГРІШИ

ІСУС - СВІТЛО СВІТУ

Івана 8:12–30

(12): *І знову Ісус промовляв до них, кажучи: Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя.*

1. Світло світу (12–20)

Ісус — це слово, в Ньому є життя, яке є світлом для людей. В Ньому правдиве світло, яке просвічує кожну людину (Івана 1:4,5,9). Він — світло світу. Він обіцяв, що кожен, хто вірує в Нього, не буде ходити в птьмі. Цю обітницю Він дав як для жінки, що знаходилась в рабстві гріха, так і для фарисеїв, котрі не хотіли розкаюватись. Ця обітниця — для кожного, хто живе без Бога, не маючи сенсу життя, та хоче знайти правдивий напрям в своєму житті. Це запрошення послідувати за Ісусом та жити життям місії.

2. Ісус вирішує нашу проблему гріха (21–30)

Ісус не прийшов судити грішників. Він прийшов, щоб повернути нас до Бога та до Його вічного Царства. Без Ісуса ми приречені померти в наших гріхах (21,24). Він помер на хресті Ягням Божим, щоб узяти на Себе гріхи світу (28,29).

Молитва: Господи, веди мене через моє земне паломництво в Небесне Царство.

Одне слово: ІСУС — СВІТЛО СВІТУ

ВСТУП ДО КНИГИ СОФОНІЇ

“Софонія” означає “Господь птьми” або “Господь приховав”. Софонія 1:12 говорить, що Господь зі світильником огляне Єрусалим і покарає всіх самовдоволених. Тому на середньовічних картинах Софонію зображували зі світильником у руці. Софонія жив у Єрусалимі під час правління царя Йосії й був сучасником Єремії. Він був нащадком царя Єзекії у четвертому поколінні й тому належав до вищого прошарку суспільства. Цар Йосія боявся Бога, як і його прадід Єзекія, але його батько Аммон і дід Манассія були найзіпсованішими царями, що будь-коли займали юдейський престол. Вони ввели Юдею в період птьми й зіпсованості, що мало незворотні наслідки.

Софонія попереджає, що на світ іде день суду, бо Божий народ поклонявся ханаанським божкам, зневажаючи поклонінням Господу Богів. Він говорив про “День Господній” — день суду. Бог карає, щоб Його народ покаявся, повернувся до Нього й змігся. У 1:1–2:7 він повідомляє про Божий суд, описує Боже покарання для Юдеї й закликає Єрусалим покаятися, шукати правди й смиренномудрості. У 2:8–3:7 він повідомляє про Божий суд над народами й над Єрусалимом. У 3:8–20 він обіцяє викуп Божого залишку.

МОЛИТВИ СВЯТИХ

Об'явлення 8:1–13

(4): І знявся дим кадильний з молитвами святих від руки Ангела перед Бога

1. Розкриття сьомої печатки (1–5)

Коли Агнець розкрив сьому печатку, настала німа тиша. Після цього прийшов один Ангел і став із золотою кадильницею перед жертівником, як первосвященик. Він приносив кадило з молитвами святих, які піднімалися до Бога. Молитви віруючих неодмінно досягнуть небесного престолу. Після цього Ангел наповнив кадило вогнем з жертівника і кинув його на землю, де одразу ж зчинилися голоси, громи, блискавиці і землетруси. Це означає, що якщо люди не звернуться до Бога в покаянні і молитві, то на них буде вилито гнів Божий.

2. Сурми і горе (6–13)

Настав страшний час суду. Коли перші чотири Ангела засурмили в сурми, третина землі спалилась, третина моря перетворилася на кров, впала зірка “полін” і зробила гіркою третину води. Коли засурмив четвертий Ангел, затьмилася третина сонця, місяця і зірок. В цей час Бог давав можливість людям покаятися.

Молитва: Господи, допоможи мені щодня возносити Тобі свою молитву

Одне слово: ВІРУЮЧІ ПОВИННІ МОЛИТИСЯ І РОЗКАЮВАТИСЯ

ДІТИ АВРААМА

Івана 8:31–41

(31,32): Тож промовив Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували: Як у слові Моїм позостанетеся, тоді справді Моїми учнями будете, і пізнаєте правду, а правда вас вільними зробить!

1. Як у слові Моїм позостанетеся (31–36)

Перебувати в слові Ісуса означає коритись слову Божому, як Авраам (Бут.12:4, 22:48). Коли ми приймаємо абсолютне слово Бога в свої серця та коримось йому практично, тоді ми дійсно учні Ісуса. Тоді ми пізнаємо істину, котра звільняє нас від влади гріха. Гріх приносить маленьке задоволення. Люди думають, що забезпечать своє майбутнє, якщо вирішать матеріальну проблему. Та у рабів нема майбутнього. Але діти вільні та мають майбутнє в любові Вітця. Син Божий звільняє нас та робить дітьми Бога.

2. Робіть, що робив ваш батько (37–41)

Євреї були фізичними нащадками Авраама. Коли Ісус сказав, що вони були рабами, це сильно образило їх. Вони перемогли своє фізичне рабство спочатку в Єгипті, а потім в Вавилоні. Але вони і надалі залишались рабами гріха, тому що не мали слова Божого в своїх серцях, і тому не вчиняли як Авраам, а поводитись як діти диявола.

Молитва: Господь, допоможи мені тримати Твоє слово в серці та практично коритись йому.

Одне слово: ЗОСТАВАЙСЯ В СЛОВІ БОГА ТА БУДЬ ВІЛЬНИМ

"ЯКБИ БОГ БУВ ВАШИМ БАТЬКОМ"

Івана 8:42–47

*(47а): Хто від Бога, той слухає Божі слова***1. "Ви полюбили б Мене" (42,43)**

Правдиві діти Авраама люблять Ісуса, тому що Ісус — це найкращий вираз Божої любові. Ми пізнаємо Ісуса, коли приймаємо в своє серце Його слово. Він говорить правду. Але якщо наші серця повні неправди, ми не почуємо голос істини.

2. Діти диявола (44–47)

Ісус дуже суворо виговорив фарисеїв, назвавши їх дітьми диявола. Диявол був брехуном та вбивцею від початку, тому він ненавидить правду. Брехня — це його рідна мова. Він сіє сумніви та страхи з метою відділити нас від Бога та не дозволити любити та довіряти одне одному. Розділення з Богом — це духовна смерть. Тому усі, хто сіє сумніви — діти диявола. Ісус сіє віру. Він зцілює розірвані стосунки. Його слово — істина; Він дарує життя. Всі, хто належить Богові, чують Його слово.

Молитва: Господи, допоможи мені жити як дитя Боже, а не як дитя диявола.

Одне слово: ГОВОРИ ІСТИНУ; НАСАДИ СЛОВО БОГА

АГНЕЦЬ БУДЕ ЇХ ПАСТИ

Об'явлення 7:1–17

(17): Бо Агнець, що серед престолу, буде їх пасти, і водитиме їх до джерел вод життя. І Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре!

1. "Спасіння нашому Богові" (1–12)

144 тисячі чоловік належить Ісусу (Об.14:1–5). Їхній список по племенах Ізраїля означає, що справжній Ізраїль — це Церква Ісуса Христа. Безліч людей з усякого люду, із всіх племен, і народів, і язиків — це ті, які залишилися вірними Ісусу серед скорботи. Вони належать Ісусу, тому що були омиті Його Кров'ю, одержали прощення гріхів і зв'язали себе новим завітом. Ця безліч стоїть перед престолом Божим, вихваляючи Бога й дякуючи Йому за великий дар порятунку.

2. І зітре Бог кожну сльозу (13–17)

Тут показана картина неба. Там Сам Бог буде нашим захистом і наметом, а Ісус, Божий Агнець, — нашим Пастирем. Він водитиме нас до джерел вод життя.

Молитва: Господь, дякую Тобі за чудесну обіцянку, що ми будемо з Тобою й будемо співати Тобі хвалу повік. Дякую Тобі за Пастиря Ісуса, Агнця, Який був заколений.

Одне слово: ВИБІЛИ СВОЮ ОДІЖ КРОВ'Ю АГНЦЯ

"АЖ ДОКИ, ВЛАДИКО СВЯТИЙ ТА ПРАВДИВИЙ?"

Об'явлення 6:1–17

(10): *І кликнули вони гучним голосом, кажучи: Аж доки, Владико святий та правдивий, не будеш судити, і не мститимеш тим, хто живе на землі, за кров нашу?*

1. Чотири вершники для винищування (1–8)

У цьому розділі розповідається про те, як Агнець знімає шість з семи печаток із книги, що є в правиці Божій. При знятті кожної з перших чотирьох печаток виїжджав вершник. Ймовірно, ці вершники символізували такі чотири явища: військову агресію, воєнний переворот, голод і смерть (1/4 живих на землі). Всі ці явища призведуть до більших страждань (Єз.7:5–8).

2. Святі й гнів Агнця (9–17)

У центрі уваги є п'ята печатка. Під нею перебували люди, убиті за вірність Богові і Його слову. Вони жагуче очікували часу, коли Бог прийде судити землю і коли Агнець здобуде остаточну перемогу. При знятті шостої печатки відкрився гнів Агнця. Він страшніший, ніж природні нещастя або війни. Бог збереже Свій народ непошкодженим, у той час царі й раби, що не розкаялися, будуть шукати місця для укриття.

Молитва: Господь, допоможи мені бути вірним Тобі й Твоєму слову до кінця.

Одне слово: МІЦНО ЗБЕРІГАЙ СЛОВО БОГА

ІСУС ПРОГОЛОШУЄ ПРО СЕБЕ, ХТО ВІН

Івана 8:48–59

(51): *Щиру правду, щиру кажу вам, що коли хто збереже моє слово, не побачить смерті до віку*

1. "Коли хто збереже Мое слово..." (48–55)

Ісус пообіцяв, що той, хто збереже Його слово, не побачить смерті до віку. Той, хто довіряє Ісусу та береже Його слово обітниці в своїм серці має життя вічне. Ісус прийшов від Батька, щоб дати життя. Кожен, хто вірує в Нього, не помре, але матиме життя вічне (Ів.3:16)

2. "Перш ніж Авраам був, — Я є" (56–59)

Євреї знехтували словами Ісуса. Вони запитували, як Ісус міг бачити Авраама, котрий давно помер. Бог обіцяв Аврааму, що через нього благословляться всі народи. Авраам беріг слова Божої обітниці. Ісус прийшов, щоб виконати їх. Ісус зміг зробити це тому, що Він — вічне слово Бога, яке було на початку. Він став тілом та перебував з нами, щоб повернути нас до Бога. Авраам дивився на історію та вірою бачив Ісуса. Вірою він отримав спасіння. Ісус ясно вчив, що Він — вічний Бог, Суцний (58; Вих.3:14).

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що в потрібний час послав Ісуса Спасителем світу та моїм Спасителем. Я вірю Твоїм обітницям.

Одне слово: ІСУС — ЦЕ ВІЧНИЙ БОГ

"ЩОБ ВИЯВИЛИСЯ НА НЬОМУ БОЖІ ДІЛА"

Івана 9:1–5

(3): Відповів Ісус: *Ані він не згрішив, ані його батьки; але — щоб виявилися на ньому Божі діла*

1. “Хто згрішив?” (1,2)

Якщо Бог добрий, то чому Він дозволяє страждання? Учні Ісуса думали, як і більшість людей, що страждання — це покарання за гріхи. Тому, коли вони побачили сліпого чоловіка, то запитали: *“хто згрішив, — він чи батьки його, що сліпим народився?”* Ісус не почав аналізувати причин, за яких цей чоловік народився сліпим. Замість цього Він побачив діла Божі, які мали явитись через нього. Він не повинен відчаюватись перед безжалісною долею. Його, на перший погляд, безнадійна ситуація була можливістю прославити Бога. *“Але — щоб виявилися на ньому Божі діла.”* Кожна ситуація та проблема — це можливість для віруючого прославити Бога.

2. “Я світло світу” (3–5)

В Ісусі Христі нема фаталізму. Він — світло світу. Життя того, хто зустрічає Ісуса, змінюється. Ісус вчить нас ніколи не вважати людину чи ситуацію безнадійними. Замість цього нам треба робити діла Божі в тому місці та в той час, які визначив Бог.

Молитва: Господи, допоможи мені прославити Тебе в любых обставинах в житті.

Одне слово: ЩОБ ВИЯВИЛИСЬ ДІЛА БОЖІ

"ДОСТОЙНИЙ... БО ТИ БУВ ЗАКОЛЕНИЙ"

Об'явлення 5:1–14

(9,10): *І нову пісню співають вони, промовляючи: Ти достойний узяти цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був заколений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей Богові з усякого племені, і язика, і народу, і люду. І Ти їх зробив для нашого Бога царями, і священиками, і вони на землі царюватимуть!*

1. “Хто достойний розкрити цю книгу?” (1–8)

У правиці Того, Хто сидить на престолі, була запечатана книга. Її необхідно було розкрити, щоб Іван міг побачити, *“що статися має по цьому”* (4:1). Іван плакав, тому що не було жодного гідного зробити це. Тоді Ісус, Лев з племені Юдиного, корінь Давидів, прийшов і взяв книгу. Він Один гідний розкрити її печатки.

2. Він зробив нас царями й священиками (9–14)

4 тварини і 24 старці впали перед Агнцем і заспівали нову пісню. Багато Ангелів приєдналися до них. Після цього все творіння, що перебуває на небі й на землі, славило Агнця й поклонялося Йому. Агнець гідний, тому що Він був заколений і викупив нас для Бога Своєю Кров'ю. Він покликав людей із усякого племені, і язика, і народу, і люду, й зробив їх царями і священиками Богові. Служіння викуплених людей полягає в проповіді цьому світові Євангелії любові й прощення. Ті, хто служить Богові, буде царювати з Ним.

Молитва: Господь, дякую за те, що Ти викупив мене Своєю Кров'ю й зробив царем і священиком. Слава Агнцеві, Котрий був заколений.

Одне слово: ДОСТОЙНИЙ АГНЕЦЬ

ВІДЧИНЕНІ ДВЕРІ ДО НЕБЕСНОГО ПРЕСТОЛУ

Об'явлення 4:1–11

(11): *Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все!*

1. “Іди сюди, і Я тобі покажу” (1–6а)

Ісус має ключі від Небесного Царства. Він запросив Свого слугу Іоанна “йти”. Це запрошення схоже на запрошення Бога до Мойсея у Вих.24. Той, Хто сидить на троні, був оточений такою славою й хвалою, які неможливо було описати. Картина Небесного Царства вразила Івана. Там блискали блискавки, гримів грім і лунав спів.

2. 24 старці й 4 тварині (6б–11)

Біля престолу перебували чотири тварини (Єз.1:10,18). У їхній обов'язок входило дивитися й спостерігати за всім. Лев, теля, людина й орел — наймогутніші із земних створінь. Вони символізують все творіння, що служить і поклоняється Творцеві день і ніч. 24 старці, що сидять на тронах, — це викуплені Богом 12 Апостолів і 12 колін Ізраїлевих. Вони складають свої вінці перед Богом і разом з усім творінням вклоняються Творцеві.

Молитва: Господь, допоможи мені з усім творінням вклонятися Тобі — Богові–Творцеві.

Одне слово: ПОКЛОНЯЙСЯ ВСЕМОГУТНЬОМУ БОГОВІ

"ПІДИ ВМИЙСЯ В СИЛОАМСЬКІЙ КУПЕЛІ"

Івана 9:6–12

(7): *і сказав йому: Піди вмийся в Силоамській купелі, що в перекладі означає: посланий. Отже, пішов він, умився і прийшов видючим.*

1. Ісус робить болото із слини (6,7)

Ісус міг уздоровити цього чоловіка словом чи доторком, але Він вибрав такий метод, через який дав учням урок та одночасно перевіряв віру сліпого. Він плюнув на землю, зробив болото із слини й помазав ним очі сліпого, а потім сказав йому піти й помитися. Він вчив Своїх учнів робити Божі діла, використовуючи лише те, що є під руками. Сліпий міг виразити незадоволення тим, що Ісус вимастив його обличчя глиною. Але він вірував в любов Ісуса та корився Його слову. Він пішов, вмився та прийшов зрячим.

2. “Це я” (8–12)

Цей чоловік так сильно змінився, що його знайомі не впізнавали його. Напевно, отримавши зцілення, він міг одразу забути про своє нещасне минуле та про благодать Ісуса. Але він не забув, ким він був. Він владнав всі розмови про себе, сказавши: “Це я”. Ми пам'ятаємо благодать Бога, коли пам'ятаємо, ким я був перед своєю зустріччю з Ісусом.

Молитва: Господи, навчи мене довіряти Твоїй любові, коритись Твоїм словам та пам'ятати, яким безнадійним грішником я був перед тим, як Ти доторкнувся до мого життя.

Одне слово: ВІРА, ПОСЛУХ, ЗЦІЛЕННЯ

СВІДЧЕННЯ ЗЦІЛЕНОГО

Івана 9:13–23

(15): *Знову запитували його фарисеї, як він прозрів. Він сказав їм: Болото поклав мені на очі, я вмився і бачу*

1. “Болото поклав мені на очі, я вмився і бачу” (13–15)
Фарисеї розсердилися, тому що Ісус уздоровив очі цього чоловіка в суботу. Вони довго розпитували його, та він свідчив просто, розповідаючи їм тільки про те, що відбулося. Коли вони узнали ще й про те, що Ісус зробив болото та помастив ним очі сліпого, вони розізлились ще більше — як це Ісус працював в суботу! Деякі люди усвідомили, що Бог працював через цю подію, але мовчали, тому що боялись фарисеїв.

2. “Це пророк” (16–23)

Зцілений сліпий наводив їм об’єктивні факти. Тоді фарисеї запитали його про суб’єктивну (власну) думку. Цей чоловік міг ухилитись від особистого свідчення про Ісуса, як це пізніше зробили його батьки. Та він любив істину. Він не розраховував, чи буде це йому вигідно чи не буде. Він вірив, що Людина, котра уздоровила його, була від Бога та прямо вказав на це. Це маленьке рішення стало початком зміни його життя.

Молитва: Господи, допоможи мені свідчити про Твою благодать в моєму житті без страху та сорому.

Одне слово: БУДЬ ВІРНИМ СВІДКОМ

ДО ЛАОДИКІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ - Я СТОЮ ПІД ДВЕРИМА ТА СТУКАЮ

Об’явлення 3:14–22

(20): *Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною*

1. Не будь теплим (14–18)

Віруючі Лаодикії думали, що добре влаштувалися одночасно як у духовному світі, так і в цьому світі. Заради комфортного життя вони ішли на компроміс. Але Ісусу не подобаються такі “теплі” християни. Він сказав, що виплоне їх зі Своїх уст. Якщо ми бачимо, що стаємо самовдоволеними й шукаємо легкого життя, то повинні ретельно перевірити себе перед Богом. Ісус назвав “теплих” християн нужденними, і мізерними, і вбогими, і сліпими, і голими. Тільки Він Один по-справжньому збагачує нас, покриває нашу наготу й зцілює сліпоту.

2. Покайся й відчини двері (19–22)

Ісус дорікає нас, тому що любить по-справжньому. Його стук, у двері наших сердець, закликає до покаяння. Але щоб відчинити двері для Ісуса, спочатку необхідно зачинити їх для цього світу. Коли Ісус входить через відчинені двері в наше життя, Він очищає нас від усякого бруду й наповнює Своєю любов’ю і благословеннями. Вечеряти з Ісусом означає мати з Ним особисті стосунки.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти стукаєш у двері мого серця. Будь ласка, прийди й живи зі мною навіки.

Одне слово: ВІДЧИНИ ДВЕРІ Й ДОЗВОЛЬ ІСУСУ УВІЙТИ

ДЛЯ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІДЧИНЕНІ ДВЕРІ

Об'явлення 3:7–13

(8): *Я знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не зачинив, і їх зачинити не може ніхто. Хоч малу маєш силу, але слово Моє ти зберіг, і від Ймення Мого не відкинувся*

1. Ісус має ключа (7,8)

Ісус має право відчиняти й зачиняти двері. Він відчиняє двері в Небесне Царство для кожного, хто вірує у Нього. Також Господь відчиняє двері для плідного служіння, якщо ми уповаємо на Нього. Коли Він зачиняє одні двері, то відчиняє інші. Ми повинні зберігати Його слово й сповідувати Його Господом, тоді Він відчинить для нас двері, які ніхто не зможе зачинити. Не потрібно дивитися на себе, потрібно довіряти Господу і двері будуть відчинятися.

2. “Я збережу тебе” (9–13)

Під час страждань через переслідування ми повинні пам'ятати наказ і обіцянку Ісуса. Його наказ в тому, щоб ми терпляче переносили гоніння, а обіцянка — зберегти нас в годину випробування. Ніколи не можна мати сумніви в любові Ісуса. Ісус прийде удруге, щоб встановити новий Єрусалим — Своє Царство на землі. Його перемога буде повною.

Молитва: Господь, навчи мене не падати духом перед зачиненими дверима, а даруй віру, щоб входити через двері, відчинені Тобою.

Одне слово: “Я ВІДЧИНІВ ПЕРЕД ТОБОЮ ДВЕРІ”

"ОДНЕ ЗНАЮ"

Івана 9:24–34

(25): *У відповідь він сказав: Чи він є грішником, — не знаю; одне знаю, що я був сліпий, а тепер бачу*

1. “Я був сліпий, а тепер бачу” (24,25)

Фарисеї казали, що якщо сліпонароджений буде мовчати про своє зцілення, то цим віддасть славу Богові. Та цей чоловік знав, що насправді ми віддаємо славу Богові тільки тоді, коли говоримо істину. Він твердо стояв в благодаті Ісуса та сказав: “одне знаю, що я був сліпий, а тепер бачу”. Якщо ми пам'ятаємо благодать Бога та Божих слуг, через яких її отримали, то цим відкриваємо двері для величезних благословінь.

2. “Чи й ви хочете стати його учнями?” (26–34)

Чистота цього чоловіка засмутила фарисеїв. Вони почали знову ставити йому ті ж самі запитання, та він зупинив їх, спитавши: “Чи й ви хочете стати його учнями?” Він відкрито назвав себе учнем Ісуса. Від цього фарисеї дуже розгнівались. Далі він вказав на явний наслідок свого зцілення — на те, що Ісус прийшов від Бога. У відповідь фарисеї спробували вдарити його у слабе місце, кажучи, що він народився під прокляттям, та вигнали його геть.

Молитва: Господи, допоможи мені твердо стояти в отриманій мною благодаті. Дякую Тобі за Твоїх слуг, через яких Ти благословив мене.

Одне слово: СТІЙ В БЛАГОДАТІ БОГА

ДУХОВНИЙ ЗІР ТА ДУХОВНА СЛІПОТА

Івана 9:35–41

(35): Почувши, що його вигнали геть, Ісус знайшов його і сказав [йому]: Чи віриш ти в Людського Сина?

1. “Чи віриш ти в Людського Сина?” (35–38)

Відлучення від синагоги було соціальною та релігійною дискримінацією. Цього чоловіка вигнали тому, що він не зрікся своїх переконань. Його ізолювали від людей та навіть від батьків. Ісус прийшов, щоб зустрітись з цим чоловіком. Він не запропонував йому роботу чи квартиру, а насадив в його серці віру. Він відкрив його духовні очі, щоб той побачив Христа та знайшов Того Єдиного, Хто заслуговує на поклоніння.

2. “Чи й ми сліпі?” (39–41)

Ісус прийшов в світ не судити та не засуджувати, та люди судять самих себе, протистоячи Ісусу. Тому Ісус сказав: “*На суд я прийшов у цей світ*”. Коли людина свідомо відкидає істину, то стає духовно сліпою. Фарисеї свідомо відкидали істину. Людина, котра свідомо закриває свої очі, стає сліпою. Вона сама буде відповідати за це.

Молитва: Господи, я вірую, що Ти Христос, Син Божий. Допоможи мені щоденно ходити в світлі твоєї істини.

Одне слово: ГОСПОДИ, Я ВІРЮЮ

ДО ЦЕРКВИ В САРДАХ – БУДЬ ЧУЙНИЙ!

Об’явлення 3:1–6

(3): Отож, пам’ятай, як ти взяв і почув, і бережи, і покайся. А коли ти не чуйний, то на тебе прийду, немов злодій, і ти знати не будеш, якої години на тебе прийду

1. “Решту зміцняй” (1–3)

Церква в Сардах виглядала живою, тоді як насправді була мертвою. Таке трапляється, коли віруючі живуть не перед Богом, а перед людьми. Господь наказує їм і нам бути чуйними — покаятися і зміцнюватися у вірі, згадуючи отриману благодать, вивчаючи

Молитва: слово Бога підкоряючись Богу. Якщо віруючі у Сардах не будуть пильнувати, то час пройде непомітно, і Ісус заскочить їх, немов злодій уночі.

2. Деякі будуть ходити з Ісусом (4–6)

Хоча більшість “віруючих” у Сардах були духовно мертвими й поверховими у своїй вірі, було кілька людей, які зберігали у своїх серцях чисту любов до Ісуса. Господь обіцяв, що не змиє їхні імена із книги життя. Ці люди жили вірою, стали переможцями, і вони будуть ходити з Ісусом, одягнені в білий одяг.

Молитва: Господь, допоможи мені бути чуйним, ходити з Тобою й перемогти світ.

Одне слово: ПОКАЙСЯ Й БУДЬ ЧУЙНИЙ

ДО ЦЕРКВИ В ТІЯТИРАХ - ОГНЯНІ ОЧІ ІСУСА СТЕЖАТЬ ЗА ТОБОЮ

Об'явлення 2:18–29

(18): І до Ангола Церкви в Тіятирах напиши: Оце каже Син Божий, що має очі Свої, як полум'я огняне, а ноги Його подібні до міді

1. Очі як полум'я огняне (18–25)

Ісус бачить все, і Його, як полум'я огняне, очі бачили любов, віру, служіння й терплячість віруючих в Тіятирах. Але Він також бачив, як одна впливова жінка у Тіятирах вчила, що якщо хтось живе аморально і їсть ідолоські жертви, то це його особиста справа, яка нікого не стосується. Ісус дав їй час покаятися, але вона не послухалася, і її чекало суворе покарання.

2. Той, хто перемагає (26–29)

Того, хто чинить аморально або ж практикує окультизм (глибини сатанинські), сатана робить своїми рабами. Той, хто виконує Божу справу до кінця одержить владу над поганами і буде переможцем. Також він одержить у нагороду зорю досвітню — символ надії. Вона світить у темному небі перед самим світанком. Зоря досвітня — це Сам Ісус (Об.22:16).

Молитва: Господь, бережи мене від гріха й допоможи суворо обходитися з ідолопоклонниками. Запали зорю досвітню в моєму серці.

Одне слово: ІСУС БАЧИТЬ ВСЕ

ПАСТИР ЗНАЄ СВОЇХ ОВЕЦЬ

Івана 10:1–6

(3б): Він кличе своїх овець на ймення і виганяє їх

1. Пастир входить дверима (1,2)

Справжнього пастиря посилає Бог. Він стає лідером не через політичну чи власну вигоду. Ісус прийшов від Бога як Обіцяний Пастир для Божого народу (Єзек.34:15,16,23,24; Пс.22,79,94,99).

2. “Він кличе своїх овець на ймення” (3)

Добрий Пастир кличе своїх овець на ймення. Він знає та любить кожну вівцю, Він знає всі наші слабкі та сильні якості. Добрий пастир знає нас краще, ніж ми знаємо себе (Пс.138:2,3).

3. Він йде перед ними (4–6)

Добрий Пастир йде перед своїми вівцями. Він веде їх, показуючи їм приклад, а не погрожуючи. Вони слідуєть за Ним, тому що довіряють Йому. Вони не довіряють чужому. Ми повинні знати голос нашого Пастиря Ісуса. Це значить, що ми повинні знати Його серце та ставитись до Його слів як до єдиного авторитету в нашому житті.

Молитва: Господи, навчи мене слухати Твій голос та всюди слідувати за Тобою.

Одне слово: ІСУС — МІЙ ПАСТИР

ІСУС Є ДВЕРИМА

Івана 10:7–10

(10): Злодій приходить тільки для того, щоб украсти, вбити й вигубити. Я прийшов, щоб мали життя — і мали вдосталь.

1. “Я — двері для овець” (7–9)

Ісус ввійшов через двері та Сам став дверима. Тільки через Ісуса Христа людина може прийти до Бога та отримати життя (Ів.14:6). Ісус обіцяв, що кожен, хто ввійде Ним, буде врятований (9). Кажуть, що пастирі на Близькому Сході сплять в дверях овечого загону. Ніхто не може ввійти та вийти без дозволу пастуха. Таким чином, пастир захищає своїх овець та оберігає їх в загоні.

2. “Щоб мали життя — і мали вдосталь” (10)

Злодії та розбійники — це неправдиві пастирі, котрі використовують Божу отару для своїх егоїстичних цілей. Вони приходять, щоб вкрасти, вбити та вигубити. Але мотиви Ісуса безкорисні. Він прийшов, щоб покласти Своє життя за овець та дати їм життя вдосталь. Він хоче, щоб ми були щасливими. Він краще від усіх знає, що нам дійсно потрібно, щоб повністю задовільнити наші потреби. Ми повинні довіряти нашому Пастирю та слідувати за Ним, не шукати власних методів для вирішення проблем.

Молитва: Господи, дякую Тобі за те, що Ти прийшов, щоб дати мені життя вдосталь.

Одне слово: ІСУС — ЦЕ ДВЕРІ

ДО ЦЕРКВИ В ПЕРГАМІ - МЕЧ СЛОВА

Об'явлення 2:12–17

(16): Тож покайся! Коли ж ні, то до тебе прийду незабаром, і воюватиму з ними мечем Своїх уст

1. Вірний свідок (12,13)

Пергам був офіційним центром культу поклоніння імператорові в Малій Азії. Престол сатани перебував саме в цьому місті. Антипа став першим мучеником за віру в Азії. Стати християнином у Пергамі означало наклепати на себе переслідування. Але там було декілька вірних чоловіків і жінок, які не відrekliся від віри в Ісуса.

2. Покайся! (14–17)

У складі церкви перебували послідовники Николаїтів, вони вчили, що можна бути християнином і одночасно жити аморально. Господь порівняв їх з Валаамом, пророком, якого найняли моавитяни, щоб увести ізраїльтян в ідолопоклонство й розпусу (Чис.22:1–7; 25:1,2). Через це загинуло багато ізраїльтян, які піддалися спокусі. Християни в Пергамі повинні були покаятися. Боже слово, обосічний меч, відтинає всяке ідолопоклонство, аморальність і компроміс і вимагає покаяння. Здолавшим спокусу Бог дасть перепустку (білий камінь) на небесний бенкет.

Молитва: Господь, допоможи мені не впасти в оману через навчання таких пророків, як Валаам, і не йти з ними на компроміс.

Одне слово: БОЖЕ СЛОВО ЯК ГОСТРИЙ МЕЧ

ДО ЦЕРКВИ В СМІРНІ - БУТИ ВІРНИМ ДО СМЕРТІ

Об'явлення 2:8–11

(10): Не бійся того, що маєш страждати! Ось диявол вкидає тебе декого з вас до в'язниць, щоб вас випробувати. І будете мати біду десять день. Будь вірний до смерті, і Я тобі дам вінця життя!

1. Убогий, але багатий (8,9)

Ісус — це Перший і Останній, Котрий був мертвий й ожив. Крім Нього немає Бога (Іс.44:6). Віруючі в Смірні терпіли переслідування з боку язичників, що поклонялися імператорові, а також від вороже настроєних Юдеїв. Вони були бідні матеріально і пройшли скорботу, але духовно вони були багаті, бо мали любов і віру.

2. Вінець життя (10,11)

Незважаючи на те, що ці віруючі сильно страждали, Ісус не співчував їм по-людськи, а нагадав, що їхнім справжнім ворогом є сатана. Він наставляв їх не боятися нічого, навіть в'язниць, говорячи: *“Будь вірний до смерті, і Я тобі дам вінця життя!”*. Ісус обіцяв, що переможець не буде пошкоджений від другої смерті. Бог вірний і вимагає вірності від нас.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що Ти дав мені багатство в Ісусі. Допоможи мені бути вірним Тобі в малому й у великому. Допоможи мені бути вірним до смерті.

Одне слово: *“БУДЬ ВІРНИЙ ДО СМЕРТІ”*

ДОБРИЙ ПАСТИР

Івана 10:11–21

(11): Я добрий пастир. Добрий пастир кладе свою душу за овець

1. Наймит (11–13)

Наймит відрізняється від доброго пастиря. Він приходить з егоїстичними мотивами — заробити грошей. Пастир, для якого вівці свої, кладе своє життя за них. Але наймит, коли бачить вовка, втікає, тому що не хоче нічого втрачати.

2. Добрий пастир (14–21)

Добрий Пастир Ісус перш за все є доброю вівцею для Бога. Його стосунки любові з Богом та стосунки любові з вівцями однакові. Він слухав та абсолютно корився голосу Бога (8:28, Євр.5:8). Батько любить Сина; також Батько любить усіх людей в цьому світі та чекає на їх повернення до Нього. Ісус помер, щоб привести до Бога усіх людей, включаючи й інших овець — язичницький світ. Я — Ісусова вівця, тому що знаю, що Він помер за мене. Я повинен слухатись Його голосу — коритись Його слову. Тоді я стаю частиною Його отари.

Молитва: Господи, допоможи мені бути доброю вівцею для Ісуса та зростати добрим пастирем, як Він.

Одне слово: ІСУС МАЄ ОДНУ ОТАРУ

ВІЧНЕ ЖИТТЯ; ВІЧНА ГАРАНТІЯ

Івана 10:22–42

(28): і Я даю їм вічне життя, і не загинуть повік, і ніхто не забере їх з моїх рук.

1. “Ти — Христос?”(22–31)

Євреї вимагали від Ісуса сказати їм прямо, Ким Він є та що Він зробив. Христос — це правдивий Пастир. Також Він є Богом, тому що тільки Бог може дати вічне життя. Ніхто не може вихопити овець Ісуса з руки Його Отця. Ісус навів достатньо свідчень, які доводять, що Він Христос. Тому ті люди, які відмовляються вірувати в Нього, доводять цим, що належать не Богу, а дияволу (8:42–44). Євреї добре зрозуміли Ісуса, Який заявив про Свою Божественну природу, та вхопили каміння, щоб побити Його.

2. Ісус — це Син Божий (32–42)

Євреї відкинули Ісуса, тому що Він проголосив, що є Богом. Ісус нагадав їм, що в Біблії люди, до яких було звернене Слово Боже, названі “богами” (Пс.81:6). Він повторив їм Свою заяву, що Він є Сином Божим та запропонував уважно подивитись на Його життя, щоб взнати, що Він в Отці, а Отець в Ньому. Багато людей увірувало в Нього.

Молитва: Господи, дякую Тобі, що Ти помер, щоб подарувати мені життя; дякую Тобі за справжню гарантію в цьому оманливому світі. Допоможи мені слухати Твоє Слово та коритись Тобі від початку до кінця.

Одне слово: ТІЛЬКИ ІСУС ДАЄ ЖИТТЯ

ДО ЕФЕСЬКОЇ ЦЕРКВИ - ЗГАДАТИ ПЕРШУ ЛЮБОВ

Об'явлення 2:1–7

(5): Отож, пам'ятай, звідки ти вправ, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж ні, то до тебе прийду незабаром, і зрушу твого свічника з його місця, якщо не покаєшся

1. Праця й терпіння (1–3)

Перше послання Христа призначалося церкві в Ефесі. Воно також стосується всіх віруючих, які трудяться для Господа й страждають заради того, щоб залишитися вірними Йому. Ісус бачив їхню працю й терпіння. Вони залишалися вірними Ісусу і не терпіли тих, чиє вчення не ґрунтувалося на Біблії. Вони переносили страждання заради ім'я Ісуса до кінця. Але в одному вони повинні були покаятися.

2. Не залишай першу любов (4–7)

Це добре, що ми ненавидимо те, що ненавидить Ісус. Але наше серця повинна наповнювати любов, а не само-праведний осуд інших. Насамперед ми маємо любити Ісуса й інших віруючих, трудитися заради ім'я Ісуса і не знемагати. Ми повинні покаятися в тому, що наше серця зачерствіли, і служити Ісусу й іншим з радістю, як робили це спочатку.

Молитва: Господи, допоможи мені трудитися і переносити страждання заради імені Ісуса. Прости мене за те, що моє серце зачерствіло і даруй любляче серце Ісуса.

Одне слово: ПОКАЙСЯ, НЕ ЗНЕМАГАЙ, ТЕРПИ Й ЛЮБИ

ПОДІБНИЙ ДО ЛЮДСЬКОГО СИНА

Об'явлення 1:9–20

(16): І сім зір Він держав у правиці Своїй, а з уст Його меч обосічний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй

1. Семи церквам (9–11)

У день Господній, неділю, Іван бачив у видінні Воскреслого Христа. Через Івана Ісус звертався до християн, що страждали через переслідування римлян. Іван був їхнім братом і спільником у біді, і в царстві, і в терпінні в Ісусі. Він перебував у вигнанні на острові Патмос за слово Боже й за свідчення Ісуса Христа. Сім церков у Малій Азії символізують всю Церкву Ісуса Христа.

2. Ісус стоїть посеред церков (12–20)

Це велике видіння Воскреслого Ісуса Первосвященника. Він перебуває серед Свого народу, щоб підбадьорювати, зміцнювати й укріпляти віру в остаточну перемогу. Його погляд проникає в серце. Гострий по обидва боки меч, що виходить із Його вуст, — це слово Боже. Голос нашого Господа — як шум великої води. Він — Перший і Останній, початок і кінець. Він був мертвий, та ось Живий на вічні віки. Ісус має всі ключі й тримає Свою церкву у Своїх руках.

Молитва: Господь, відкрий мої очі, щоб побачити Твою славу.

Одне слово: ВЕЛИКЕ ВИДІННЯ ІСУСА

"НЕ НА СМЕРТЬ ЦЯ НЕДУГА"

Івана 11:1–6

(4): Як почув же Ісус, то промовив: Не на смерть ця недуга, а на Божу славу, — щоб Син Божий прославився нею

1. "Ось нездужає, Господи, той, що кохаєш його!" (1–3)

Марія, Марфа й Лазар були близькими друзями Ісуса. Ісус часто приходив у їхній будинок (Лк.10:38–42). В 12-ому розділі Марія дуже несподіваним способом виразила свою любов до Ісуса. Сестри були впевнені, що Ісус, почувши про хворобу Лазаря, негайно залишить усе й прийде до них, хоча це було небезпечно для Нього. Тому вони послали Йому повідомлення: *"Ось нездужає, Господи, той, що кохаєш його"*.

2. "Не на смерть ця недуга" (4–6)

Ісус навмисно зачекав два дні перед тим, як піти до Своїх друзів. Ісус любив цю родину й прагнув дати їм духовне життя, тобто щось краще, ніж просто фізичне зцілення. Він бачив у хворобі Лазаря можливість прославити Бога й виростити віру у воскресіння в серцях Своїх друзів і учнів. Божа любов відрізняється від людської. Божа любов приносить біль, але, зрештою, дає життя.

Молитва: Господь, допоможи мені приходити до Тебе в часи страждання й суму. Допоможи мені довіряти Твоїй любові й бачити в будь-якій проблемі можливість прославити Тебе.

Одне слово: ЦЕ НА БОЖУ СЛАВУ

ХОДІТЬ У СВІТЛІ ІСУСА

Івана 11:7–16

(9): Ісус відповів: Хіба дня не дванадцять годин? Як хто ходить за дня, не спіткнеться,— цього світне—бо світло він бачить

1. “Як хто ходить за дня, не спіткнеться” (7–10)

Ісус — це Світло для світу (8:12, 9:5). Але Його учні ще не навчилися ходити у світлі. Коли Ісус сказав їм, що збирається повернутися в Іудею, вони заперечували, тому що перебували під владою смерті й були повні страху. Вони знали, що там євреї чекають слухної нагоди, щоб побити Ісуса, та, можливо, Його учнів камінням. Але вони повинні були слухатися Ісуса та сміливо йти за Ним. Це й означає ходити за дня.

2. “Щоб ви ввірували” (11–16)

Ісус знав, що Лазар помер. Він казав про смерть як про сон, тому що в Ісусі немає смерті. Ісус — це воскресіння й життя. Він прагнув звільнити Своїх учнів від страху смерті та вчив їх віри в Бога—Творця, що дарує життя. У словах Фоми відчувається страх і рішення учнів йти за Ісусом навіть до смерті. Вони пішли за Ісусом і навчилися віри воскресіння.

Молитва: Господь, дякую Тобі за те, що знищив силу гріха й смерті. Допоможи мені ходити у Твоєму світлі, щоб я не спотикався.

Одне слово: ХОДІТЬ У СВІТЛІ ІСУСА

ЦАРІ Й СВЯЩЕНИКИ ДЛЯ СЛУЖІННЯ БОГОВІ

Об'явлення 1:1–8

(5,6): та від Ісуса Христа, а Він Свідок вірний, Первенець з мертвих і Владика земних царів. Йому, що нас полюбив і кров'ю Своєю обмив нас від наших гріхів, що вчинив нас “царями, священиками Богів” й Отцеві Своему,— Тому слава та сила на вічні віки! Амін

1. “Блаженний, хто читає” (1–3)

Бог дав слова цієї книги для того, щоб підбадьорити всіх віруючих у часи страждань і переслідувань. Ісус послав Ангела Своему рабові Іванові, щоб показати йому, що буде незабаром. Іван свідчить у своїй книзі про те, що він бачив: про слово Бога й свідчення Ісуса. Той, хто читає слова цієї книги й приймає їх у своє серце, буде благословенний.

2. Ісус — Альфа й Омега (4–8)

Ісус — це початок і кінець усього. Усе створене Ним. Він Той, Хто є, Хто був, і Хто має прийти. Він — Вірний Свідок для померлих і воскреслих, Котрий прийде знову на хмарах слави. Він любить нас і звільнив від гріхів Своєю Кров'ю, щоб ми служили Йому як священство царське. Ісус звільнив нас, тому ми істинно вільні. Тепер наш священний обов'язок полягає в тому, щоб донести знання про Бога й рятувну справу Христа до хворого гріхом світу (Рим.15:26; 1 Пет.2:9).

Молитва: Господь, дякую Тобі за любов і благодать Ісуса, Котрий звільнив нас від гріха Своєю Кров'ю. Зроби нас священством царським.

Одне слово: СВЯЩЕНСТВО ЦАРСЬКЕ.

ВСТУП ДО ОБ'ЯВЛЕННЯ

Автор представляє свою книгу як *“Об’явлення Ісуса Христа ... рабові Своєму Іванові”*. Об’явлення ще називають Апокаліпсисом або відкриттям таємниці. Воно говорить про Ісуса Христа й виходить від Нього Самого. Бог дарував його Ісусу для того, щоб Він передав його Своїм слугам, тобто всім віруючим. Бог передав Об’явлення Іванові через Свого Ангола. Апостол Іван написав також Євангеліє й три послання. Він називає себе *“учнем, якого любив Ісус”*. Він служив у церкві в Ефесі, там постарів і наприкінці життя був засланий на острів Патмос.

Цей лист він написав віруючим, які страждали у вогні переслідувань. 7 церков у Малій Азії символізують Всесвітню церкву. Іван говорить про страждання, про Царство Бога й про важливість терпіння. Він проголошує перемогу Суверенного Бога над силою зла. Ми одержуємо благословення, читаючи й приймаючи в серце слова цієї книги.

Короткий зміст:

I. Слова Христа до семи церков (1–3)

II. Престол, сувій і Агнець (4,5)

III. Сім печаток (6:1–8:1)

IV. Сім труб (8:2–11:19)

V. Дракон, звір і Агнець (12–14)

VI. Сім чаш (15,16)

VII. Блудниця Вавилон (17:1–19:5)

VIII. Алілуя! Правління Всемогутнього Бога (19:6–22:21)

"Я ВОСКРЕСІННЯ Й ЖИТТЯ"

Івана 11:17–28

(25,26): Промовив до неї Ісус: Я воскресіння й життя; хто вірує в Мене, — хоч і вмере, буде жити. І кожен, хто живе та хто вірує в Мене, повіки не вмере. Чи ти віруєш в це?

1. “Воскресне твій брат” (17–24)

Коли Ісус прийшов, то побачив, що Його друзі страждають під владою смерті. Лазар уже чотири дні перебував у гробі. У їхньому домі всі плакали. Марфа вийшла зустріти Ісуса, але вона зразу показала своє розчарування: Ісус запізнився (21). Вона була така засмучена, що навіть прибуття Ісуса не зворушило її. Хоча Ісус прийшов з радісною звісткою, вона не прийняла її, а подумала, що Ісус просто каже про останні дні. Вона правильно знала про останній час, але її знання були неспроможні змінити її життя.

2. “Я воскресіння й життя” (25–28)

Присутність Ісуса змінює ситуацію. Коли Він прийшов, хмари розпачу та фаталізму розсіялися. Він прийшов, щоб дати життя мертвому Лазарю та живу віру сестрам. Ісус — воскресіння й життя, тому в Ньому немає смерті.

Молитва: Господь, прийди й перебувай у моєму серці із силою воскресіння.

Одне слово: ІСУС — ВОСКРЕСІННЯ Й ЖИТТЯ

І ЗАКАПАЛИ СЛЪОЗИ ІСУСОВІ

Івана 11:29–37

(35): І закапали слъози Ісусові...

1. “Коли б Господи, був Ти отут ...” (29–32)

Марія любила Ісуса. Вона шукала Його людської підтримки. Вона швидко встала та, ридаючи, вийшла назустріч Ісусові. Її друзі пішли за нею втішати її, і Марія прагла заспокоїтися через їхнє співчуття. У її словах відчувався сумнів в любові Ісуса. Він міг би прийти вчасно й допомогти Лазарю, але Він прийшов занадто пізно (36,37). Сумніви в любові Ісуса відкривають двері для роботи сатани.

2. І заплакали слъози Ісусові (33–37)

Ісус сильно засмутився духом і обурився. “Обурився” значить й те, що Ісус розгнівався. Ісус плакав, тому що зрозумів, що було в них на серці, й розділяв їхній біль. Але крім цього Ісус турбувався через їхнє невір'я. Він засмучувався, бачачи, як вони шукають людської підтримки і закривають свої серця для сили воскресіння в Ісусі.

Молитва: Господь, звільни мене від жалості до себе в моєму серці. Навчи мене, як духовно допомогти тим, які страждають від горя.

Одне слово: ІСУС ПЛАЧЕ ЧЕРЕЗ НЕВІР'Я

БОГ ЗАДУМАВ ТЕ НА ДОБРЕ

Буття 49:29–50:26

(50:20): Ви задумували були на мене зло, та Бог задумав те на добре, щоб зробити, як вийшло сьогодні, — щоб заховати при житті великий народ!

1. Яків вірив у Божу обіцянку (49:29–50:14)

В цих віршах описана смерть Якова. Перед своєю смертю він дав вказівки відносно свого поховання. Він хотів бути похованим в Ханаані в печері на полі Махпели разом з Авраамом і Саррою, Ісаком і Ревекою і своєю жінкою Лією. Він вірив, що Бог поверне його нащадків в обіцяну землю. Його вказівки щодо поховання стали вираженням цієї віри.

2. Віра Йосипа і прощення (50:15–26)

Після смерті і поховання батька, брати Йосипа почали непокоїтися. Вони думали, що Йосип стримує свою помсту, доки живий Яків. Вони прийшли до нього за прощенням. Йосип міг простити їх, тому що він прийняв Божий суверенітет в своєму житті. Брати задумували на нього зло, та Бог задумав те на добре, щоб виконати Свій власний викупний план. Йосип любив Бога, тому він любив своїх братів і піклувався про них.

Молитва: Господи, допоможи мені скромно приймати Твій суверенітет.

Одне слово: БОГ ЗАДУМАВ ТЕ НА ДОБРЕ

КОЖНОГО БЛАГОСЛОВЕННЯ СВОЄ

Буття 49:1–28

(28): *Оце всі дванадцять племен Ізраїлевих, і те, що говорив їм батько їх. І він поблагословив їх, — кожного за благословенням його благословив їх*

1. Не відійметься берло від Юди (1–21)

Раніше Яків боровся з людьми і отримував все, що бажав. Але коли він боровся з Богом, Бог змінив його в людину благословення. В цьому розділі він благословив своїх синів, кожного окремим благословенням. Ці благословення є пророчими. Юда, четвертий син Лії отримав головне благословення. Він є предком Давида і Ісуса. Троє його старших братів втратили привілеї через свої лихі справи (Бут. 35:22, 34:30). Прочитайте вірш 10. Послух народів належить Ісусу через проповідь Євангелія всьому світу.

2. Йосип — вітка родюча (22–26)

Син Йосипа Єфрем (*“плодовитий”*) став предком великого коліна Ізраїлевого. Можливо Яків хотів щоб він став нащадком заповіту, але Божий план був іншим. Віра і характер Йосипа вказують на Ісуса, таким чином він є духовним попередником Ісуса.

Молитва: Благословен Господь, Який послав Ісуса, щоб благословити всі народи.

Одне слово: ДЖЕРЕЛО БЛАГОСЛОВЕННЯ

"ЯКЩО БУДЕШ ВІРУВАТИ"

Івана 11:38–44

(40): *Ісус каже до неї: Чи тобі не казав Я, що, як будеш ти вірувати, славу Божу побачиш?*

1. “Славу Божу побачиш” (38–44)

Марфа сповідала свою віру (27). Але коли вона стояла разом з Ісусом у труни Лазаря, її думки й серце були в труні разом з її мертвим братом. Вона думала про тіло, що розкладається, а не про всемогутню силу Ісуса. Ісус учив її й нас важливій істині: якщо ми будемо вірувати, то побачимо славу Божу.

2. “І зняли тоді каменя” (41–44)

Ісус подякував Своему Отцю за те, що Він дає життя Лазарю. Він прагнув, щоб усі люди довідалися, що Він посланий Богом, який дарує життя. Коли камінь невір'я був віднятий від труни й від їхніх сердець, Ісус наказав: *“Лазар! іди геть”*. Померлий вийшов, оповитий по руках і ногах похоронними пасами. Ісус — це воскресіння й життя. Хто вірує в Мене, — хоч і вмере, буде жити. І кожен хто живе та хто вірує в Мене, — повіки не вмере. Ісус прийшов, щоб дати нам життя з надлишком.

Молитва: Господь, зніми камінь невір'я з мого серця, щоб я бачив Твою славу навіть у важких і болісних обставинах.

Одне слово: ЗНІМІТЬ КАМІНЬ!

ОДНА ЛЮДИНА ПОВИННА ПОМЕРТИ ЗА НАРОД

Івана 11:45–57

(50): *І не поміркуєте, що краще для вас, щоб один чоловік прийняв смерть за людей, аніж щоб увесь народ мав загинути*

1. “... то всі в Нього ввірують” (45–53)

Коли померлий Лазар вийшов із труни, тоді багато юдеїв, що прийшли побачити Марію, увірували в Ісуса. В зв'язку з цим фарисеї зібрали синаedrion для обговорення. Вони цікавилися не істиною, а власним авторитетом. Вони вирішили, що Ісус має померти. Хоч первосвященик Кайяфа спробував обґрунтувати їхнє рішення благочестивими словами, але реально вони вирішили вбити Ісуса заради своєї вигоди. Проте Бог контролював ситуацію. Через цього первосвященика Бог відкрив глибоку істину, яку сам первосвященик не зрозумів (50). Кайяфа передбачив, що Ісус помре за народ. Ісус помер за іудеїв і за увесь світ, щоб зруйнувати владу диявола й урятувати нас від гріхів. Божа любов завжди перемагає.

2. Ісус віддаляється для очікування Великодня (54–57)

Ісус, Агнець Божий, повинен був померти за гріхи світу під час Великодня, тому Він вийшов у тихе місто й там очікував.

Молитва: Господь, допоможи мені бачити Твою суверену руку в будь-якій ситуації. Допоможи мені довіряти Тобі й очікувати Твого часу.

Одне слово: ІСУС ПОМЕР ДЛЯ ПОРЯТУНКУ СВІТУ.

БОГ, ЩО ПАСЕ МЕНЕ ВІД КОЛИ АЖ ІСНУЮ

Буття 47:28–48:22

(15): *І він поблагословив Йосипа, та й промовив: “Бог, що перед обличчям Його ходили батьки мої Авраам та Ісак, що пасе мене відколи існую аж до цього дня”*

1. Не поховай мене в Єгипті (47:28–48:4)

Яків знав, що Господь обіцяв Аврааму та його нащадкам саме землю ханаанську. Не зважаючи на те, що сам він добре влаштувався в Єгипті, він розумів, що настане час, коли він і його родина мають повернутися в ханаанську землю. Яків хотів, щоб Йосип поховав його саме там. Він вірив в Божі обіцянки і насадив таку ж віру Йосипу та його синам.

2. Бог мій Пастир (48:5–22)

Відтоді, як Бог дозволив йому знову побачити Йосипа і побачити його дітей, серце Якова було сповнене вдячністю. Він прийняв синів Йосипа як своїх власних і благословив їх, давши їм частку синів, а не онуків. Яків дав молодшому сину Єфрему перворідне благословення. В цьому благословінні він засвідчив Божу роботу в своєму житті. Бог був його Пастирем, вів його, захищав і виховував протягом всього життя. Він молився, щоб так само Бог був Пастирем дітей Йосипа.

Молитва: Господи, Ти був моїм Пастирем аж до цього дня. Будь моїм Пастирем в усі дні мого життя.

Одне слово: ГОСПОДЬ МІЙ ПАСТИР

ЙОСИП - УПРАВИТЕЛЬ

Буття 46:31–47:27

(25): А вони відказали: “Ти нас удержав при житті. Нехай же знайдемо милість в очах свого пана, — і станемо рабами фараонові”

1. Робота для братів Йосипа (46:31–47:12)

Йосип не мав ніяких політичних амбіцій щодо себе або своєї сім'ї. Він не хотів використовувати свої повноваження для того, щоб влаштувати для своєї родини легке життя. Він піклувався про них, але не призначив їх на керівних посадах. Вони були пастухами. Таке заняття було огидою для єгиптян, тому Йосип відвів їм для життя окрему землю Гошен, де були гарні пасовища. Таким чином сім'я Йосипа жила окремо і розмножувалася кількісно, зберігаючи свою національну ізраїльську чистоту. Дні мандрування Якова підходили до кінця. Він виріс з людини, що бореться, в чоловіка благословення.

2. Йосип рятує життя (47:13–27)

Йосип контролював всі продовольчі запаси під час голоду. Йому належала влада життя і смерті над усім Єгиптом, але він використовував її лише для того, щоб рятувати життя. Він годував народ і не дозволяв поширюватися рабському менталітету і бунтарському духу. Завдяки мудрості Йосипа люди були вдячними і вірними фараону.

Молитва: Господи, допоможи мені жити перед Тобою і бути мудрим управителем.

Одне слово: БУДЬ УПРАВИТЕЛЕМ БОЖОЇ БЛАГОДАТІ

МАРІЯ З ВІФАНІЇ НАМАСТИЛА ІСУСА

Івана 12:1–12

(3): А Марія взяла літру мира, — з найдорожчого наряду пахучого, і намастила Ісусові ноги і волоссям своїм Йому ноги обтерла...пахощі мира наповнили дім

1. Учинок любові Марії (1–3)

Друзі Ісуса після воскресіння Лазаря набули глибоку любов і справжню віру. Марфа, Марія й Лазар приготували вечерю на честь Ісуса. Вони запросили учнів Ісуса й багатьох сусідів. Вони радісно відзначали початок нового життя Лазаря, і, одночасно, початок їх нової віри — віри в Бога, що воскрешає мертвих. Марія намастила ноги Ісуса своїм скарбом — дорогоцінним миром й обтерла Його ноги своїм волоссям. Їхній дім наповнився пахощами. Вона віддала Ісусу свої любов та подяку, не очікуючи для себе нічого. Незабаром Ісусу вилле Свою любов у ще більш щедрому вчинку любові.

2. Холодне серце Юди (4–11)

Хоча Юда був учнем Ісуса, він любив гроші, а не свого Вчителя. Його слова звучать благочестиво, але насправді він був злодієм. Ісус не звинувачував його за злі мотиви. Ісус любив його та вчив того, яке значення має вчинок любові Марії. А тим часом серцями першосвященників керувала ненависть.

Молитва: Господь, збережи мене від думок Юди та допоможи любити Тебе, як Марія.

Одне слово: НАМАСТИ СВОЇМ СКАРБОМ НОГИ ІСУСА

СЛАВНИЙ В'ЇЗД ІСУСА В ЄРУСАЛИМ

Івана 12:12–19

(13): *то взяли вони пальмове віття, і вийшли назустріч Йому та й кричали: “Осанна! Благословенний, хто йде у Господне Ім'я! Цар Ізраїлів!”*

1. “Царь твій іде” (12–15)

Ісус воскресив Лазаря та насадив віру в воскресіння Марії, Марфі та Своїм учням. Багато хто ввірував в Нього (11). Тому коли Ісус їхав верхи на ослі з Віфанії до Єрусалима, люди вийшли зустріти Його і проголошували: *“Осанна! Благословенний ... Цар Ізраїлів!”* Його славний в'їзд був скромним, та, одночасно, величним. Його учні зрозуміли значення цієї події пізніше. Ісус — це Цар. Його Царство духовне. Це Царство миру та праведності, як пророкував Захарія в 9:9.

2. “Увесь світ іде за Ним” (16–19)

Популярність Ісуса росла. Після того, як Він воскресив Лазаря з мертвих, багато з людей, навіть які прийшли здалеку, шукали, як Його побачити. Фарисеїв дратувала популярність Ісуса. Їх не цікавила справа Бога й істина. Вони думали тільки про себе.

Молитва: Господь, я вітаю Тебе як мого Царя й Месію. Увійди в моє серце й управляй ним.

Одне слово: ІСУС — МІЙ СПАСИТЕЛЬ ТА ЦАР

НЕ БІЙСЯ ЗІЙТИ ДО ЄГИПТУ

Буття 46:1–30

(3): *І сказав Він: “Я Той Бог, — Бог батька твого. Не бійся зійти до Єгипту, бо Я вчиню тебе там великим народом”*

1. Яків молиться в Беер–Шеві (1–27)

Яків все ще боявся і був нерішучим. Він пішов до Беер–Шеви, помолитися на місці, де Авраам і Ісак зустріли Бога і збудували жертовники (21:31–33; 26:23–25). Бог покликав Ізраїля по імені *“Якове”* і він відповів *“ось я”*. Бог пообіцяв йому йти з ним до Єгипту і вчинити його там великим народом. Яків повірив Божій обіцянці і пішов до Єгипту всією сім'єю з 70 чоловік. Цей перехід був частиною Божого плану і обіцянки (15:13–16). В темні часи єгипетського рабства ізраїльський народ розмножувався і сильно міцнів.

2. Яків зустрічає Йосипа (28–30)

Йосип був 17 річним хлопчиком, коли його відняли від батька. Зараз він став 37 річним чоловіком. У нього було двоє синів і правління в Єгипті. Побачивши батька, він впав йому на шию і довго плакав. Яків більше нічого не запитував, і зрозумів, що став благословеним чоловіком. Він буде благословляти інших.

Молитва: Господи, навчи мене довірятися Тобі, Твої шляхи набагато вищі мого розуміння і призводять до блага.

Одне слово: Я ЗІЙДУ З ТОБОЮ ДО ЄГИПТУ

Я ЙОСИП

Буття 45:1–28

(7): І послав мене Бог перед вами зробити для вас, щоб ви позосталися на землі, і щоб утримати для вас при житті велике число спасених

1. Утримати життя (1–24)

Йосип відкрився братам. Вони налякалися його, але він і не думав про помсту. Він розповів їм про Божий план направити його до Єгипту. Він розглядав своє життя в світлі Божого суверенітету. Він зрозумів значення своїх страждань, що вони були варті того. Бог використовував його в Своїй викупній роботі для збереження життя інших. Він зберіг життя багатьох єгиптян, він зберіг життя Божого народу. Щоб виконати Свій план, Господь змирив Йосипа до стану раба і підніс його до господаря Єгипту. Так само і нас Бог хоче використовувати в Своїй великій викупній роботі. З Богом наше життя набуває значення.

2. Живий Йосип, син мій (25–28)

Яків жив з великим смутком в серці протягом 20 років. Він ледве міг повірити в добрі новини. Зрештою він вчився, що Бог є вірний.

Молитва: Господи, навчи мене довіряти Тобі в часи смутку і печалі, щоб Ти міг використовувати мене в Твоїй викупній роботі.

Одне слово: БОГ ХОЧЕ ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ

ПШЕНИЧНЕ ЗЕРНО

Івана 12:20–36

(24): Поправді, поправді кажу вам: коли зерно пшеничне, як у землю впаде, не помре, то одне зостається; як умре, плід рясний принесе

1. Ісус — пшеничне зерно (20–28)

Ісус вчив Пилипа, Андрія й греків справжньої мудрості — стати пшеничним зерном, яке вмирає й приносить багато плодів. Ісус знав, що час Його смерті вже близько. Але Він не намагався рятувати Себе. Якби Він уник хреста і рятував Себе, то Він так і залишився б самотнім безплідним зерном. Але Він умер і воскрес, через що приніс плоди в житті незліченні кількості людей. Ми, кого Він обрав Своїми учнями, повинні жити як пшеничне зерно, що вмирає. Це означає, що ми не повинні любити своє життя або рятувати себе. Натомість ми повинні любити Ісуса та інших і шукати славу Бога.

2. Ісус повинен бути прославлений (29–36)

Коли Ісус сказав їм, що Він буде прославлений на хресті, вони побачили в цьому тільки людське нещастя й відкинули Його як Христа. Але Ісус помер на хресті для порятунку всіх, хто до Нього приходить. Ті, хто відкидає Ісуса, перебуває у тьмі, а ті, хто слідує за Ним — сини світла.

Молитва: Господь, я прагну прийняти Тебе й жити, як пшеничне зерно. Будь ласка, допоможи мені.

Одне слово: БУДЬ ПШЕНИЧНИМ ЗЕРНОМ

ІСУС - СВІТЛО ДЛЯ СВІТУ

Івана 12:37–50

(46): Я, Світло, на світ прийшов, щоб кожен, хто вірує в Мене у темряві не зоставався

1. Чому люди не вірять (37–43)

З Божої точки зору, те, що юдеї відкидали Ісуса, було виконанням пророцтва. Ісаї каже про людей, що чули Боже слово, але не покалися. Вони не дозволили Божому світлу увійти в їхні серця, тому все більше й більше озлоблювалися. Люди не прагнуть прийти у світло Ісуса, тому що вони не бажають відкрити потаємні місця у своїх серцях і залишити гріх (Ів.3:19). Одна справжня причина невір'я зазначено у вірші 43 — людська гордість. Люди прагнуть одержати славу від людей, а не похвалу від Бога (Ів.5:44).

2. “Слово, яке Я говорив, воно буде судити його” (44–50)

Ісус — це світло для світу. Він був посланий Богом. Будь-хто, ввіруючий в Нього, не залишиться в пільмі. Ісус прийшов не судити світ, а врятувати. Хто чує Його слова й вірить у Нього, той спасається та перебуває у світлі Бога. Але хто відкидає Ісуса, той сам судить себе, перебуває в темряві та губить своє життя.

Молитва: Господь, дозволя мені жити у Твоєму світлі й користися Твоєму слову.

Одне слово: ПРИЙДИ У СВІТЛО ІСУСА

ПОКАЯННЯ ЮДИ

Буття 44:1–34

(33): А тепер нехай же сяде твій раб замість того юнака за раба панові моему. А юнак нехай іде з своїми братами!

1. Всі повернулися (1–17)

Йосип поклав свою срібну чашу у мішок Веніаміна. Начальник Йосипа наздогнав братів та звинуватив їх у крадіжці. Але вони одностайно відіклялися. Коли провели обшук, зникла чаша виявилася у мішку молодшого брата. Брати могли залишити Веніаміна на одинці з долею, а самі бути вільними, але вони розідрали свій одяг, нав'ючили ослів і всі повернулися.

2. Плід Юдиного покаяння (18–34)

Юда пообіцяв своєму батьку особисто відповідати за Веніаміна. Раніше Юда вже знехтував свою обіцянку (Бут. 38) і в не звертав уваги на страждання батька. Зараз він благав за Веніаміна і говорив, що його відсутність принесе нестерпний біль їх батьку. Потім він практично підтвердив свої слова, вирішивши залишитися рабом замість Веніаміна. Його покаяння було справжнім.

Молитва: Господи, допоможи мені всім серцем каятися і приносити плоди покаяння. Допоможи мені виконувати свої обіцянки.

Одне слово: Я ЗАЛИШУСЬ ЗАМІСТЬ НЬОГО

ДРУГИЙ ПОХІД ДО ЄГИПТУ

Буття 43:1–34

(8,9): І сказав Юда до Ізраїля, батька свого: *“Пошли ж цього юнака зо мною, і встаньмо, та й ходім, і будемо жити, і не повмираємо і ми, і ти, і наші діти. Я поручуся за нього, — з моєї руки будеш його ти жадати! Коли я не приведу його до тебе, і не поставлю перед лицем твоїм, то буду винним перед тобою по всі дні!*

1. Заберіть брата і йдіть (1–14)

Яків не мав вибору, його сім'я помирала з голоду. В решті решт він прийняв благання Юди і послав Веніаміна разом з братами до Єгипту за хлібом. Він також послав гроші та подарунки.

2. Виховання любов'ю (15–34)

На цей раз Йосип не поводився жорстоко зі своїми братами. Він побачив Веніаміна і заплакав, потім приготував чудовий банкет в своєму домі на їх честь. Він повернув Симеона. Але брати подумали, що в цьому доброму вчинку криються інші мотиви. Вони турбувалися про гроші, що знайшлися в їхніх мішках з хлібом і думали, що Йосип зробить їх рабами. Страх і відчуття провини примушують людей сумніватися навіть у самих добрих вчинках до них. Брати дуже нервувалися, коли сиділи на банкеті. В цей момент Йосип добре розумів їх і виховував їх з любов'ю. Він пробачив своїх братів, але він хотів, щоб вони покалися і стали новими людьми.

Молитва: Господи, дякую за Твою викупну любов, що веде до покаяння і життя.

Одне слово: ПРОВИНА ЗАБИРАЄ РАДІСТЬ

ІСУС ПОЛЮБИВ СВОЇХ УЧНІВ ДО КІНЦЯ

Івана 13:1–17

(1): *Перед святом же Пасхи Ісус, знаюши, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх*

1. Ісус обмиває ноги учням (1–5)

Ісус знав, що скоро на Його чекає розп'яття. Він також знав, наскільки слабкими були Його учні. Але Він любив їх до кінця. Він хотів, щоб учні прийняли Його спасаючу любов та любили один одного. Він був Всемогутнім Богом, але Він встав з вечері, зняв одягу, підперезався як раб та почав обмивати ноги Своїм учням.

2. “Ти, Господи, митимеш ноги мені?” (6–17)

Симон Петро любив Ісуса по-своєму. Він відмовився простягнути Ісусу свої брудні ноги. Його показна скромність, насправді, виявила його впертість та гординю. Ми повинні приймати служіння Ісуса та дозволити Йому очистити нас, інакше ми не будемо мати з Ним нічого спільного. Петро негайно покався. Він вже був очищений словом Ісуса, яке прийняв в своє серце (Ів. 6:68,69; 15:3). Йому потрібно було лише помити свої ноги. Ми потребуємо щоденного покаяння та очищення від Ісуса.

Молитва: Господи, очисти мене та керуй моїм серцем. Допоможи мені очищати ноги моїх братів та сестер, як Ти заповідав.

Одне слово: ЛЮБЛЮ ІНШИХ, ЯК ІСУС ПОЛЮБИВ МЕНЕ

"БУЛА Ж НІЧ"

Івана 13:18–30

*(30): А той, узявши кусок хліба, зараз вийшов. Була ж ніч***1. "Щоб ...ви ввірували" (18–24)**

Ісус був схвильований, тому що любив Юду. Юда не прийняв слів Ісуса, тому в його серце легко ввійшов диявол та виростив там жадобу (2; 6:68–71). Ісус говорив про зраду Юди, щоб ця хвороба невір'я не розповсюдилася і на інших учнів. Після розп'яття ця зрада стала одним із свідчень правдивості слів Ісуса.

2. Юда взяв хліб та вийшов (25–30)

Учні не добре знали один одного. Вони не могли навіть гадки не мали про те, що хтось з них здатен до зради. Ісус вказав на зрадника, коли подав хліб Юді Іскаріотському, та вони так нічого і не зрозуміли. Юда взяв хліб так само, як він приймав любов Ісуса — без вдячності. Коли Він вийшов, була ніч. Він залишив Світло Світу та пішов у пекельну темряву. Не можливо бути учнем Ісуса, не приймаючи Його слів.

Молитва: Господи, перебувай в моєму серці. Хай Твої слова перебувають в мені, щоб я не був як Юда.

Одне слово: СТІЙ У СВІТЛІ З ІСУСОМ.

ЙОСИП ЗГАДУЄ СВОЇ СНИ

Буття 42:1–38

*(9а): І згадав Йосип сні, що про них йому снились були***1. "І будемо жити і не помремо" (1–20)**

В Ханаані настав тяжкий голод. Яків відправив десятьох своїх синів до Єгипту купити хліба. Йосип впізнав своїх братів, коли вони вклонилися перед ним. Він згадав свої сні (37:6–11). Йосип знав, що Бог керує його життям, а сам він є Божим слугою. Він почав перевіряти своїх братів, але не для того щоб помститися їм, а допомогти пригадати свої гріхи, розкаятися і зустріти Бога (21,22). Це справжня любов.

2. "Що це Бог нам зробив?" (21–38)

Йосип заплакав, коли брати визнали свої гріхи. Але він продовжував тиснути на них. Брати знайшли срібло в своїх мішках з хлібом і затремтіли. Вони почали аналізувати своє життя перед Богом (28). Вони повернулися додому і все розповіли батьку. Симеон залишився з Йосипом до того часу, поки брати повернуться з Веніаміном. Йосип підштовхнув братів до їх людських обмежень. Вони мають зустріти Бога особисто.

Молитва: Господи, допоможи мені любити інших істиною любов'ю, щоб вони розкались і зустріли Тебе.

Одне слово: БУДЕМО ЖИТИ І НЕ ПОМРЕМО

ЙОСИП НА ЧОЛІ ЄГИПТУ

Буття 41:41–57

(51, 52): *І назвав Йосип ім'я первородному: Манасія, бо “Бог зробив мені, що я забув усе своє терпіння та весь дім мого батька”. А ймення другому назвав: Єфрем, бо “розмножив мене Бог у краї недолі моєї”*

1. Йосип перейшов через увесь Єгипет (41–49)

В один день Йосип змінився з раба на правителя. Він не гордився і не шукав помсти. Він взявся працювати. Йосип довіряв Божому слову і, протягом семи років надлишку, готуючись до голоду, не мав жодного сумніву. Коли настав голод, він відкрив житниці і годував єгиптян і весь світ. Йосип був добрим управителем.

2. Двоє синів Йосипа (50–57)

В роки надлишку Йосип одружився, і у нього народилося двоє синів. Імена синів свідчать про віру Йосипа. Манасія означає *“той, хто дає забуття”*. Це свідчення про те, що Бог забрав весь смуток і печаль Йосипа, і він забув усі свої нещастя. Він не тримав зла на своїх братів. Єфрем означає *“плід, розмноження”*. Йосип дякував Богу за те, що Він розмножив його у краї недолі. Боже благословення не зробило Йосипа гордим, але смиренным і слухняним Богу. Йосип прийняв Божий суверенітет. Він продовжував ходити перед Богом.

Молитва: Господи, допоможи мені довіряти Твоєму слову і з вдячністю приймати Твоє керівництво.

Одне слово: ПРИЙМАТИ БОЖИЙ СУВЕРЕНІТЕТ З РАДІСТЮ

НОВА ЗАПОВІДЬ

Івана 13:31–38

(34): *Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви!*

1. “Тепер ось прославивсь Син Людський” (31–33)

Юда вийшов, щоб зрадити Ісуса. Смерть Сина Людського наближалася. Ісус прославив Бога через покорність Йому навіть до смерті на хресті. Через це Ісус показав, як Бог любить грішників та ненавидить гріх. Через Свій послух Ісус виконав усі Божі обітниці. Він показав Божу вірність. Це був слухний час, щоб залишити нам, як заповіт, одне слово.

2. “Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви!” (34,35)

Заповідь Ісуса була новою, тому що Він Сам показав новий приклад любові. Слово *“любов”* часто використовують неправильно. Тому ми повинні вчитись любові в Ісуса. Він не вчив нас любити абстрактно. Він не вчив нас любити егоїстично. Ми можемо явити себе Його учнями, якщо любимо один одного тою любов'ю, якою Він полюбив нас.

3. “Ти тричі зречешся Мене...” (36–38)

Петро любив Ісуса, але себе він любив трохи більше. Ісус попередив про його зречення, щоб після помилки Петро повернувся до Ісуса.

Молитва: Господи, навчи мене Твоєї любові та допоможи мені практикувати її.

Одне слово: ЛЮБІТЬ ОДИН ОДНОГО.

ЯКІВ ТА РАХІЛЬ

Буття 29:1–30

(20): І служив Яків за Рахіль сім літ, а вони через любов його до неї були в його очах, як кілька днів

1. Яків зустрічає Рахіль (1–14а)

Прийшовши в Харан, Яків не забував про одруження. Він зустрів прекрасну жінку, що зразу полонила його серце. Рахіль прийшла до криниці напоїти овець. Вона була чарівна, і Яків покохав її з першого погляду. Він допоміг їй напоїти овець, поцілував і заплакав. Він був вражений її красою і Божим провидінням. Він розповів про себе, і Рахіль побігла до свого батька.

2. Яків і Лаван (14б–30)

Лаван побачив, що його небіж працьовитий, і запропонував йому роботу. Яків прагнув тільки одного — Рахілі. Він погодився працювати за неї сім років. Він так кохав її, що ті сім років здалися йому за декілька днів. На весілля Лаван влаштував великий банкет. Наречена була під вуаллю, лише вранці Яків зрозумів, що Лаван ошукав його і віддав за нього не Рахіль, за яку він працював, в старшу доньку — Лію. Аби отримати Рахіль, Яків змушений був згодитися працювати за неї ще сім років. Впертість Якова завдала йому багато страждань, але Господь використовував його характер, щоб закласти фундамент для великого народу.

Молитва: Господи, пробач мою дурість і зверши Свій великий план в мені і через мене.

Одне слово: НЕРОЗСУДЛИВА, АЛЕ ВІДДАНА ЛЮДИНА

ЙОСИП ПРЕД ФАРАОНОМ

Буття 41:1–40

(25): І сказав Йосип до фараона: “Сон фараонів — один він. Що Бог робить, те Він звістив фараонові”

1. Бог відкрив фараонові Свій план (1–36)

Фараон бачив два сні. Він відчував, що в них є особливе значення, але жодна людина не могла витлумачити їх. Тоді начальник чашників фараона пригадав Йосипа. Йосипа вивели з в'язниці, щоб привести до царя всього Єгипту. Фараону віддавали почесні, як богу, але Йосип не турбувався, що йому сказати, а говорив тільки правду. Йосип наголосив, що тлумачення належить Богу, Який керує і історією і природою. Бог відкрив фараонові те, що Він зробить. Сні фараона означали, що Бог пошле на Єгипет сім років надлишку, а потім сім років голоду. Потім Йосип порадив, що потрібно робити.

2. Фараон приймає слово Бога (37–40)

Фараон міг би розгніватися на Йосипа, але він визнав у ньому Божого слугу і прийняв слово Бога. Він поставив Йосипа над всім своїм домом і зробив його другою людиною після себе в усьому Єгипті. Бог був з Йосипом.

Молитва: Господи, допоможи мені жити перед Тобою, а не перед фараонами цього світу.

Одне слово: ЖИТИ ПЕРЕД БОГОМ

ПАСТИР У В'ЯЗНИЦІ

Буття 40:1–23

(8): А вони сказали йому: “Снився нам сон, а відгадати його немає кому”. І сказав до них Йосип: “Чи ж не в Бога відгадки? Розповідajte—но мені”.

1. Двоє чоловіків і два сні (1–17)

Йосип був ув'язнений в царській в'язниці. Але, навіть тут, він став вірним домоправителем. Бог був з Йосипом і зробив його служителем у в'язниці. Його приставили до двох в'язнів, що до того були головними царедворцями у фараона. Один з них був начальником чашників, а інший — начальником пекарів. Йосип приділяв їм особливу увагу. Одного разу зранку він помітив печаль на їхніх лицах. Вони турбувалися через свої сні.

2. Вірне тлумачення (18–23)

Бог говорив до цих людей через сні, але вони не розуміли їх значення. Вони потребували вчителя Біблії. Йосип був слугою Бога. Він вислухав їхні сні і дав безкомпромісні тлумачення. Незважаючи на погані новини, що були в сні хлібодара, Йосип залишився чесним і не обійшов деталей.

Молитва: Господи, допоможи мені мати пастирське серце до інших і вчити Твоєму слову безкомпромісно, говорити істину.

Одне слово: БУДЬ ВІРНИМ ВЧИТЕЛЕМ БІБЛІЇ

ЛІЯ І РАХІЛЬ

Буття 29:31–30:24

(29:35): І завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала: Тим разом я буду хвалити Господа! Тому назвала ім'я йому: Юда. Та й перестала роджати

1. Господь побачив, що Лія зненавиджена (29:31–35)

Господь – справедливий Бог. Він побачив, що Лія зненавиджена, і благословив її дітьми. Однак Лія не була задоволена. Кожного разу, коли вона родила дітей, замість подяки Богу вона марно шукала любові від свого чоловіка. Але коли народився четвертий син, вона прийняла Божу любов. Лія назвала свого сина Юда, що означає “хвала”, і прославила Бога. Двох синів, що народила її невільниця, вона назвала “*прийшло щастя*” та “*на блаженство мое*” (30:10–12). Її п'ятий син був на ім'я “*відплата*” (30:17) і останній син на ім'я “*честь*”. Лія більше не шукала людської любові, вона любила Бога, Який любив її і благословляв її.

2. Заздрість Рахіль (30:1–24)

Рахілі не вистачало самої лише любові Якова. Вона вимагала від нього: “*Дай мені синів! А коли ні, то я вмираю!*” Її невільниця народила Якову двох синів, яких вона назвала відповідно до свого горя. Коли народився Йосип, вона назвала його “*Додасть Господь мені іншого сина!*”. Рахіль померла, народжуючи другого сина, Веняміна (35: 17–18).

Молитва: Господи, навчи мене задовольнятися Твоєю любов'ю, дай мені вдячне серце.

Одне слово: ОДНЕ СЛОВО: ДЯКУЙ БОГУ ЗА ЙОГО ЛЮБОВ

ЯКІВ ПРАЦЮЄ ДЛЯ СВОГО МАЄТКУ

Буття 30: 25–43

(30): Бо те мале, що було в тебе до мене, розмножилося на велике, і Господь поблагословив тебе, відколи нога моя в тебе. А тепер, коли ж я буду працювати для власного дому?

1. “коли ж я буду працювати для власного дому?” (25–34)

14-річний контракт Якова за двох його дружин добігав кінця. Яків був людиною, що ставила перед собою мету і досягала її. Він хотів честі — і отримав першородство Ісава, йому захотілося любові — і він отримав Рахіль і ще трьох господинь. Господь використовував цю некрасиву ситуацію, щоб благословити його одинадцятьма синами і дочкою. Зараз Яків звернув свою увагу на матеріальні блага. Хоча в домі Лавана він був лише наймитом, але Лаван добре розумів, що саме Яків є ключем Божого благословення. Він не хотів, щоб Яків залишив його дім, тому домовився з ним про новий контракт.

2. Хитрість Лавана і Боже благословення (35–43)

Лаван погодився віддати Якову всяку скотину, що йому не жаль її: крапчасту, переполасу й темну. Яків відділив крапчастих, переполасих і темних тварин і віддав своїм синам, а сам наполегливо працював, долаючи зраду Лавана. Він досягнув успіху, бо Господь благословив його (31:5–9).

Молитва: Господи, дозволь мені вчитися наполегливості Якова, допоможи мені довіряти Тобі, щоб отримати Твоє благословення.

Одне слово: БОГ – ДЖЕРЕЛО БЛАГОСЛОВЕННЯ

ГОСПОДЬ БУВ З ЙОСИПОМ

Буття 39:1–23

(23б): Бог був із ним, і що він робив, щастив йому Господь

1. Життя Йосипа в домі Потіфара (1–6а)

Йосипу було 17 років, коли його продали в рабство і в кайданах привезли до чужої країни. Його купив Потіфар, фараонів царедворець. Йосип гірко плакав (42:21; Пс. 104:18), але він віддав своє життя Богу і Господь був з ним. Він мав проблеми з мовою і в нього не було друзів. Але Господь був з ним і “щастив йому Господь”. Йосип жив перед Богом, а не перед людьми (Єф. 6:5–8). Він був слугою Потіфара, а потім став на чолі всього його володіння.

2. Дружина Потіфара (6б–23)

Йосип був гарного стану та вродливий на вигляд. Дружина Потіфара звела на нього свої очі і хотіла полонити Йосипа. Він міг би підкоритися своїй хіті, гордості, бажанню помсти чи амбіціям. Але він жив перед Богом і відторгнув жінку. Дружина Потіфара виставила Йосипа злочинцем, і його посадили до в'язниці. Здавалося, що своїми праведними вчинками він досягнув лише одних неприємностей, але Йосип ніколи не сумнівався в любові Бога.

Молитва: Господь, допоможи мені жити перед Тобою. Будь зі мною, як Ти був з Йосипом.

Одне слово: ГОСПОДЬ БУВ З ЙОСИПОМ

ЮДА ТА ТАМАРА

Буття 38:1–30

(26): *І пізнав Юда й сказав: “Вона стала справедливіша від мене, бо я не дав їй Шелі, синові своєму”. І вже більше не знав він її*

1. Життя Юди серед хананеїв (1–11)

Після вчинення жахливого вчинку проти батька та брата Юда не міг залишатися вдома. Він залишив братів і пішов жити з хананеями. Він одружився. В нього народилося троє синів. Юда виховав їх за ханаанською культурою. Він би ніколи не повернувся додому, якби не виняткова вірність Тамари.

2. “Вона справедливіша за мене” (12–30)

Тамара була жінкою першого сина Юди. Цей чоловік був злим перед Богом і невдовзі помер. За законом другий син повинен був одружитися на вдові старшого брата. Але він також помер. Юда не виконав своєї обіцянки і залишив Тамару безплідною вдовою в домі її батька. Роль цієї жінки полягала в тому, щоб виконати свій обов'язок по відношенню до сім'ї. Дивовижною вірою вона зачала від свого свекра. Юда був вражений вірністю Тамари, коли зрозумів що вона зробила. Він повернувся в дім батька і в історію Бога.

Молитва: Господи, допоможи мені мати сміливу віру і бути вірним Тобі.

Одне слово: ПРАВЕДНІСТЬ ВІРОЮ

ЯКІВ ЗАЛИШАЄ ПАДАН АРАМЕЙСЬКИЙ

Буття 31:1–55

(13): *Я Бог Бет–Елу, що ти намастив був там пам'ятника, і Мені склав там обітницю. Тепер уставай, вийди з цієї землі, і вертайся до землі твого народження*

1. Рішення Якова (1–21)

Коли Яків розбагатів, Лаван і його сини стали заздрити. Яків боявся Лавана. Але дійсною причиною повернення Якова стало не це, а те, що Бог Бет–Елу, де Яків дав обітницю, сказав: *“Вернися до краю батьків своїх, і до місця твого народження. А Я буду з тобою”* (3). Рахіль і Лія показали свою вірність Якову і підтримали його в тому, щоб робити, як велів Господь (16). Таким чином, одного разу, коли Лавана не було вдома, Яків зібрав все і зник. Рахіль показала своє справжнє обличчя, вкравши ідолів з дому батька.

2. Частина Якова і Лавана (22–55)

Лаван швидко наздогнав Якова. Він обшукав все його майно, щоб знайти крадених ідолів. Рахіль хитро заховала їх, і Лаван нічого не знайшов. Яків розсердився і почав дорікати Лавану. Яків був розумною, наполегливою і відповідальною людиною, але секрет його багатства був не в цьому, а в Божому благословінні. Бог беріг свою обіцянку і захищав його перед Лаваном.

Молитва: Господи, без Твого благословення людський успіх приносить лише нещастя. Даруй мені Твоє благословіння.

Одне слово: БОГ БЕРЕЖЕ СВОЮ ОБІЦЯНКУ

ЯКІВ БОРЕТЬСЯ З БОГОМ

Буття 32:1–32

(28): *І сказав: Не Яків буде називатися вже ймення твое, але Ізраїль, бо ти боровся з Богом та з людьми, і подужав*

1. Яків готується зустріти Ісава (1–21)

З наближенням до Ханаану в серці Якова зростав страх. Він багато боровся з людьми і завжди перемагав, але тепер не знав спокою, бо отримав багато ворогів. Зараз він мав зустріти свого брата Ісава, якого він обманув двадцять років тому. Навіть видіння Божого табору не звільнило його від страху. Він відрядив до Ісава послів, розробив план і молився Богу: *“бережи мене від руки мого брата, від руки Ісава, бо боюсь я його”*. Він засновував свою молитву на Божій обіцянці. Яків довіряв Богу, але не міг облишити своєї звички покладатися на свої сили, тому послав Ісаву подарунки, щоб догодити йому (20).

2. Яків стає Ізраїлем (22–32)

Через страх Яків не міг заснути. Серед ночі він перевів свою родину і все своє майно через потік і залишився сам. Він боровся з Богом, аж поки не зійшла досвітня зоря. Навіть після пошкодження стегна Яків не здався. Він просив благословення. Він хотів знати Бога. Він хотів миру. Бог благословив його новим ім'ям і дав новий напрямок у житті.

Молитва: Господи, навчи мене боротися в молитві, доки я не пізнаю Тебе глибше і отримаю Твоє благословення.

Одне слово: ІМ'Я ТВОЄ — ІЗРАЇЛЬ

З ПРИНЦА НА РАБА

Буття 37:1–36

(6): *І сказав він до них: “Послухайте—но про той сон, що снівся мені”*

1. Сни Йосипа (1–11)

Яків любив Йосипа понад усіх своїх синів, тому що він був сином Рахілі. Брати ненавиділи Йосипа, заздрили йому і не могли говорити з ним спокійно. Йосип бачив пророчі сни. Він жив духовним життям в той час, як його брати турбувалися лише про матеріальні речі. Бог показав йому сновидіння, в яких звеличував його. Йосип беріг ці сновидіння в своєму серці, і в тяжкі хвилини життя вони допомогли йому жити з почуттям перемоги. Через ці сновидіння брати ще більше зненавиділи Йосипа.

2. Йосип продано до Єгипту (12–36)

Йосип довго шукав своїх братів в полі. Його відповідальність завела його в пастку. Брати побачили Йосипа, коли він наближався до них в строкатому вбранні і сказали: *“Ось іде той сновидець! А тепер давайте вбиймо його”*. Але послухавши Юду, вони вирішили отримати користь і продали свого брата купцям, що прямували до Єгипту.

Молитва: Господи, допоможи мені берегти ведіння в моєму серці. Допоможи мені приймати Твій суверенітет в усіх сферах мого життя.

Одне слово: БАЧИТИ ДУХОВНІ СНОВИДІННЯ

РАДІСТЬ І ТРАГЕДІЯ В СІМ'Ї ЯКОВА

Буття 35:16–29 (36:1–43)

(18): *І сталося, коли виходила душа її, бо вмирала вона, то назвала ім'я його: Бен-Онї, а його батько назвав його: Веніямин*

1. Народження Веніямина — смерть Рахіль (16–19)

Посвячення Богу не гарантує легкого та безтурботного життя. Ім'я Якова змінилося на Ізраїль, але насіння, посіяне протягом життя, ще приносило гіркі плоди. Рахіль не була задоволена лише одним сином, вона хотіла іншого (30:24). Бог виконав її бажання, і народився Веніямин. Але її амбіція коштувала їй життя. Помираючи, вона назвала сина Бен-Онї – *“син мого болю”*, але Яків прийняв його і назвав його Веніямин – *“син моєї правої руки”*.

2. Гріх Рувима, смерть Ісака (22–29)

Яків був засмучений через насилля, що вчинили Симеон і Левій. Його першонароджений син зробив гидкий вчинок і втратив усі привілеї (Бут.49:1–7). Три старші сини були дискваліфіковані, і привілеї першородного сина перейшли до Юди. Яків і Ісав примирилися і разом похоронили свого батька Ісака. Смерть Ісака і генеалогія Ісава означають завершальний період в цій історії.

Молитва: Господи, допоможи мені пам'ятати Твою милість в часи радості і труднощів.

Одне слово: НАШ БОГ — БОГ ІСТОРІЇ

НІБИ ПОБАЧИВ БОЖЕ ЛИЦЕ

Буття 33:1–17

(106): *Бож я побачив обличчя твоє, ніби побачив Боже лице, і ти собі уподобав мене*

1. Яків зустрічає Ісава (1–11)

Спасаючись від помсти Ісава, 20 років тому Яків втік з дому. Весь цей час він жив з цією невирішеною проблемою. Зараз він мав зустріти Ісава лицем до лица. Яків поставив своїх дружин і дітей ззаду, а сам вийшов наперед, зустріти свого брата. Яків не знав, як відбудеться їх зустріч. Але Ісав не нападав. Він побіг, обійняв свого брата, і вони разом плакали. Отримати від Ісава прощення для Якова було Євангелієм і відповіддю Бога на молитву. Він сповідував: *“Бож я побачив обличчя твоє, ніби побачив Боже лице”*.

2. Знайти милість в очах пана свого (12–17)

Ісав хотів знати, навіщо Яків послав йому всі ці отари. Він запевняв, що не має потреби в дарунках. Він запропонував залишити декілька своїх вояків, щоб вони супроводжували і захищали сім'ю Якова. Але Яків хотів лише уникнути гніву Ісава. Він хотів прощення і миру. Ісав прийняв його дари і повернувся до Сеїру. Яків втомився від постійної боротьби і осів у Суккоті.

Молитва: Господи, допоможи мені бачити Твоє лице у відповідь на мої молитви і невирішені проблеми, які Ти вирішуєш.

Одне слово: НІБИ ПОБАЧИВ БОЖЕ ЛИЦЕ

ЯКІВ У СУККОТІ

Буття 33:18–34:31

(30:19,20): І купив він кусок поля, де розклав намета свого, з руки синів Гамора, батька Сихема, за сто срібняків. І поставив там жертівника, і назвав його: Ел–Елогей–Ізраїль

1. Яків осідає в Суккоті (33:18–20)

Яків хотів осісти в одному місці і жити в мирі з оточуючими. Він не хотів більше ні з ким змагатися. Він придбав клаптик землі біля Сихему і назвав його Суккот. Він поставив намети для своєї сім'ї і збудував жертівника Всемогутньому Богу Ізраїля. Але він забув обіцянку служити Богові в Бет–Елі. Господь не хотів, щоб Яків залишався в Суккоті. Яків мав повернутися в Бет–Ел.

2. Діна і сихемський князь (34:1–12)

Дочка Якова увійшла до міста, щоб потоваришувати з новими сусідами. Її побачив сихемський князь. Він був вродливим і популярним і отримував все, що хотів. Він вступив у зв'язок з Діною. Пізніше він освідчився їй у коханні і попросив батька зіграти весілля. Яків був налаштований на мир.

3. Зрада Симеона і Левія (13–31)

Брати Діни Симеон і Левій вчинили обурливий вчинок. Вони обманули жителів Сихему, повбивали чоловіків і пограбували місто. Яків розсердився. Він був вимушений залишити ці місця. Бог використав цей випадок, щоб повернути Якова до Бет–Елу.

Молитва: Господи, допоможи мені не забувати Твого покликання, коли Ти даруєш мені мир.

Одне слово: НЕ ЗАЛИШАЙСЯ В СУККОТІ

БОГ ГОВОРИТЬ З ЯКОВОМ В БЕТ-ЕЛІ

Буття 35:1–15

(15): І назвав Яків ім'я місцю, що там говорив із ним Бог: Бет–Ел

1. “усуньте чужинних богів” (1–8)

Бог пам'ятав, як зустрів Якова, коли він з великим страхом тікав від Ісава. Зараз Бог велів Якову повернутись до Бет–Елу і зробити жертівника Богу. Настав час виконати обітницю. Яків пригадав Божу вірність, розкався і послухався Бога. Він знищив всіх чужинних богів у своїй сім'ї. Навіть безбожні ханаанитяни були огорнуті страхом перед святим Богом, що був з Яковом.

2. Ел Бет–Ел (9–15)

Бог зустрів Якова в Бет–Елі і особисто говорив з ним. Він благословив завіт з Авраамом і підтвердив зміну імені з Якова, обманщика, на Ізраїль – того хто боровся з Богом. Яків збудував жертовника і назвав місце Ел Бет–Ел. Він поставив кам'яного пам'ятника (як він робив, коли дав обітницю), щоб ніколи не забути Бет–Ел, місце, де зустрів Бога вперше і де говорив з Ним.

Молитва: Господи, допоможи мені пам'ятати мій Бет–Ел і жити в Твоїй присутності усі дні мого життя.

Одне слово: ПАМ'ЯТАЙ СВІЙ БЕТ–ЕЛ, ГОВОРИ З БОГОМ